Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра географії та менеджменту туризму

Дипломна робота

на тему

«ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО В СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ»

Виконала:
студентка 410 групи
ОП «Міжнародний туризм»
Сушинська Діана Дмитрівна

Керівник: доцент кафедри географії та менеджменту туризму **Іванунік В.О.**

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка ECTS: _____

м. Чернівці – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП……..…..…5
РОЗДІЛ І. СУТЬ ЗНАЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ……...…6
1.1 Критерії та значимість Світової спадщини ЮНЕСКО……..6
1.2 Історія створення об’єктової бази Світової спадщини ЮНЕСКО.9
1.2.1 Данія……. 10
1.2.2 Норвегія...……....11
1.2.3 Швеція……...11
РОЗДІЛ ІІ. РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ……12
2.1 Данія…….12
2.2 Норвегія……..……..14
2.3 Швеція……..16
РОЗДІЛ ІІІ. ДОСТУПНІСТЬ СВІТОВОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ……19
3.1 Розвиток транспорту в Скандинавських країнах……..19
3.2 Комфортність екскурсійної доступності Світової спадщини ЮНЕСКО……...…..23
РОЗДІЛ ІV. АНАЛІЗ ПОШИРЕННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО У СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ…….27
4.1 Мистецька спадщина…….....27
4.2 Гастрономічна спадщина…….35
РОЗДІЛ V. ТУРИСТИЧНА ПРОПОЗИЦІЯ – ТУР ПО СПАДЩИНІ ЮНЕСКО…….……40
5.1 Маркетингова пропозиція……...40
5.2 Цінова пропозиція……48
ВИСНОВКИ……..50
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ……..53
ДОДАТКИ…….56

АНОТАЦІЯ

Сушинська Д.Д. використання світової спадщини ЮНЕСКО в скандинавських країнах для розвитку екскурсійного туризму.

Бакалаврська робота розглядає актуальні питанням привабливості та використання в туризмі матеріальної та нематеріальної Світової спадщини ЮНЕСКО, що слугує частиною туристичного продукту.

Проаналізовано Світову спадщину ЮНЕСКО в країнах Скандинавії. Висвітлено особливості та про класифіковано об’єкти Світового надбання.

Результатом дослідження є туристична пропозиція в двох варіантах вартості туру (дорогий та дешевий) Світової спадщини ЮНЕСКО.

Ключові слова: Світова спадщина ЮНЕСКО, нематеріальна спадщина, Скандинавські країни, Данія, Швеція, Норвегія, аналіз, міжнародний туризм, прекрасна Скандинавія.

ABSTRACT

Sushynska D.D. use of UNESCO world heritage in Scandinavian countries for the development of excursion tourism.

The bachelor's work examines the topical issues of attractiveness and use in tourism of tangible and intangible UNESCO World Heritage, which serves as part of the tourist product.

The UNESCO World Heritage in the Scandinavian countries has been analyzed. Features and classification of World Heritage sites are highlighted.

The result of the study is a tourist offer in two versions of the cost of the tour (expensive and cheap) of the UNESCO World Heritage.

Keywords: UNESCO World Heritage, intangible heritage, Scandinavian countries, Denmark, Sweden, Norway, analysis, international tourism, beautiful Scandinavia.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Д.Д. Сушинська

ВСТУП

Актуальність теми Світова спадщина ЮНЕСКО - це не лише про матеріальні об'єкти, такі як історичні будівлі, пам'ятники та природні ландшафти. Це також про нематеріальну спадщину, яка включає традиції, звичаї, мови, ремесла та інші форми культурного вираження.

Об’єктом дослідження є нематеріальна Світова спадщина ЮНЕСКО

Предметом дослідження є дослідити та проаналізувати нематеріальну Світову спадщину ЮНЕСКО в Скандинавських країнах (Данія, Швеція, Норвегія,) та їх потенціал для туристичної пропозиції.

Мета роботи – розподіл об'єктів нематеріальної Світової спадщини в Скандинавських країнах та зобразити тур на підставі даних.

Виходячи з мети бакалаврської роботи необхідно вирішити наступні завдання:

1. Розглянути нематеріальну Світову спадщину ЮНЕСКО для міжнародного туризму.
2. Дослідити мистецьку та гастрономічну спадщину об'єктової бази Світової спадщини ЮНЕСКО в Данії, Норвегії та Швеції.
3. Створити туристичну пропозицію в двох варіантах вартості туру (дорогий та дешевий).

Теоретико-інформаційною базою цієї роботи стали статті українських та зарубіжних авторів, підручники та Інтернет-джерела.

Структура роботи бакалаврська робота складається зі вступу, п’ятьох розділів, висновку та списку використаної літератури. Повний обсяг роботи – 65 сторінок. Бакалаврська робота ілюстрована та має 8 картосхем, 10 графіка, а також робота містить 8 таблиць.

РОЗДІЛ І.
СУТЬ ЗНАЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

1.1 Критерії та значимість Світової спадщини ЮНЕСКО

Світова спадщина ЮНЕСКО - це список найбільш цінних культурних та природних об'єктів, які мають всесвітнє значення і які потребують збереження. Ці об'єкти є науковим, культурним та туристичним надбанням для всього світу, оскільки представляють велике історичне, культурне та природне багатство. Включення об'єкту в Список світової спадщини ЮНЕСКО дає йому міжнародне визнання, захист та сприяє збереженню культурного та історичного доробку людства для майбутніх поколінь.

Крім того, туризм, пов'язаний зі світовою спадщиною, може стати стимулом для проведення досліджень та наукових робіт з питань збереження культурних та природних об'єктів. Це може сприяти розробці нових технологій та підходів до збереження та реставрації цінностей світової спадщини.

Світова спадщина ЮНЕСКО має велику значимість для збереження та передачі наступним поколінням найцінніших культурних, природних та історичних об'єктів світу. Об'єкти Світової спадщини представляють собою унікальність культурного, історичного та природного досвіду людства та є невід'ємною частиною культурної спадщини людства.

Збереження об'єктів Світової спадщини має важливе значення для підтримки розвитку туризму та економіки у багатьох країнах світу. Відвідування таких об'єктів сприяє вивченню культурної та історичної спадщини різних народів та сприяє розвитку міжкультурного діалогу.

У 2020 році до Списку всесвітньої спадщини було внесено 1121 об’єкт (з них 869 культурних, 213 природних і 39 змішаних) зі 167 країн. [26]

Статус об’єкта Світової спадщини надає визначеному об’єкту такі переваги:[26]

- додаткове забезпечення збереження та цілісності унікальних природних і культурних комплексів.
- підвищує престиж територій і установ, які ними опікуються;
- сприяти поширенню перелічених об'єктів та розвитку альтернативних способів природокористування (переважно екологічного туризму).
- забезпечує пріоритет фінансуванню для підтримки світової культурної та природної спадщини, насамперед із Фонду Світової спадщини.
- сприяє організації моніторингу і контролю за станом збереження природних і культурних об’єктів.

Для того, щоб цей об’єкт був внесений до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, необхідно відповідати певним критеріям. Є шість критеріїв культурної спадщини та чотири природних об'єктів.[26]

Культурні критерії:

1. об’єкт є шедеврами людської творчості.
2. об’єкт демонструє значну взаємодію людських цінностей в архітектурі чи техніці, монументальному мистецтві, містобудуванні чи ландшафтному дизайні в певну епоху чи в певній культурній зоні.;
3. об’єкт є унікальним або принаймні винятковим для культурних традицій чи цивілізацій, які все ще існують або припинили своє існування.;
4. об’єкт — чудовий приклад будівлі, архітектурного чи технологічного комплексу або ландшафту, який відзначає важливий період в історії людства;

5. об’єкт є яскравим прикладом традиційного людського будівництва з традиційним використанням суші та моря. Він є прикладом взаємодії людини з культурою чи навколишнім середовищем, особливо коли воно стало вразливим через сильні незворотні зміни.;
6. об’єкт прямо або матеріально пов’язаний з подіями, поточними традиціями, ідеями, віруваннями, творами мистецтва чи літератури та мають велике глобальне значення (на думку Комісії ЮНЕСКО, цей критерій бажано використовувати в поєднанні з одним або кількома іншими критеріями)[26].

Природні критерії:

1. об’єкт — це природне явище або простір, що має виняткову природну красу та естетичне значення;
2. об’єкт є видатним прикладом основних етапів в історії Землі, особливо пам’ятками минулого, символами поточних геологічних процесів, розвитку або символами рельєфу рельєфу або топографічних особливостей.;
3. об’єкт є яскравим прикладом екологічних або біологічних процесів, пов’язаних з еволюцією та розвитком наземних, прісноводних, прибережних і морських екосистем, а також спільнот тварин і рослин.;
4. об’єкт містить природні середовища існування, які є найважливішими або важливими для збереження біорізноманіття, особливо видів, що знаходяться під загрозою зникнення, і мають видатну світову наукову цінність[26].

Окрім визначення критеріїв та значущості світової спадщини, ЮНЕСКО також забезпечує підтримку захисту та збереження об'єктів, що включені до переліку Світової спадщини. Організація також здійснює моніторинг стану об'єктів та відповідальна за виявлення та вирішення

будь-яких проблем, які можуть загрожувати збереженню та цінності цих об'єктів.

ЮНЕСКО також проводить різноманітні проекти, спрямовані на підвищення усвідомлення та розуміння значення світової спадщини серед населення світу. Організація сприяє розвитку туризму, пов'язаного зі світовою спадщиною, та забезпечує підтримку у збереженні та відновленні об'єктів, що пошкоджені від природних катастроф, конфліктів або людської діяльності.

Усі ці зусилля допомагають зберегти та передати нашу багату культурну спадщину, яка надзвичайно важлива для збереження культурного розмаїття та розвитку людського суспільства.

1.2 Історія створення об’єктової бази Світової спадщини ЮНЕСКО

Історія створення об'єктової бази світової спадщини ЮНЕСКО починається з 1945 року, коли було створено ЮНЕСКО з метою збереження історичної спадщини світу та її популяризації серед широкої громадськості.

У 1959 році, після кількох років попередньої роботи, була ухвалена Конвенція про захист світової культурної і природної спадщини. Ця конвенція визначила поняття "Світова спадщина" і передбачила створення Світового спадку для її збереження та популяризації.

У 1972 році Конвенцію ратифікувало достатньо країн, щоб вона набрала сили, і Світовий спадок було засновано офіційно. До початку 1992 року Конвенцію ратифікували 123 держави-члени ООН.

Згідно з даними ЮНЕСКО, на початку 2021 року в списку світової спадщини офіційно внесено 1154 об'єкти, з яких 897 - культурні, 218 - природні та 39 - змішані (тобто об'єкти, які мають як культурне, так і природне значення).

Країни з найбільшою кількістю об'єктів світової спадщини належать до Європи та Азії.

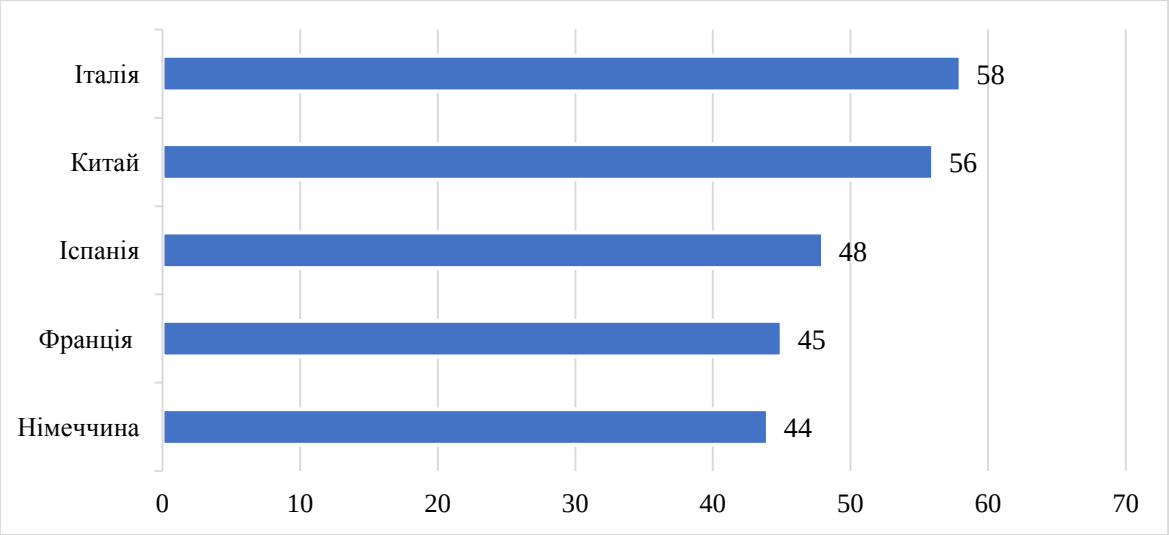

Рис 1.1 - країни з найбільшою кількістю об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО (станом на 2021 рік)

1.2.1 Данія

Данія має десять об’єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (станом на 2021 рік).

У таблиці (див. Додаток А) об’єкти розташовані в порядку їх включення до списку Світової спадщини ЮНЕСКО.

Рис 1.1 – карта об’єктів Світової спадщини ЮНЕСКО Данії

1.2.2 Норвегія

У списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Норвегії (станом на 2021 рік) є 8 об’єктів.

У цій таблиці (див. Додаток Б) об’єкти розташовані в порядку їх включення до списку Світової спадщини ЮНЕСКО.

Рис 1.2 – карта об’єктів Світової спадщини ЮНЕСКО Норвегія

1.2.3 Швеція

У списку Світової спадщини ЮНЕСКО Швеції є 15 об’єктів (станом на 2021 рік)

У цій таблиці (див. Додаток В) об’єкти розташовані в порядку їх включення до списку Світової спадщини ЮНЕСКО.

Рис 1.3 – карта об’єктів Світової спадщини ЮНЕСКО Швеції

РОЗДІЛ ІІ.

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ

2.1 Данія

Скандинавські країни, такі як Данія, Норвегія та Швеція, відомі своїми незабутніми природними пам’ятками, культурною спадщиною та розкішними місцями відпочинку. Ці країни приваблюють туристів з усього світу, які шукають пригод, екологічного туризму, культурного відпочинку або просто чудового відпочинку на природі.

Туризм в Данії тримається в основному за рахунок туристів із сусідніх країн: Німеччини, Швеції, Норвегії та Нідерландів. Будучи найстаршим королівством в Європі і батьківщиною Ганса Християна Андерсена, Данія часто називається «Казковою країною». [16]

Одним з найпопулярніших напрямків туризму в Данії є культурний туризм. Туристи люблять відвідувати музеї, галереї, театри та інші культурні заклади. Найвідоміші музеї - Датський національний музей і Археологічний музей Копенгагена. Фестивалі та події також популярні протягом року, наприклад Різдвяний ярмарок Тіволі, День народження Копенгагена та фестиваль кульового паноптикуму у Оденсе.

Данія також славиться своїми велосипедними маршрутами та екологічним туризмом. Туристи з задоволенням їздять на велосипедах по мальовничих місцях країни, відвідують національні парки та заповідники, де можна побачити унікальну фауну та флору.

Крім того, тут є багато прекрасних пляжів, що робить його популярним місцем відпочинку для туристів. Найвідомішими є пляжі Оденсе та Еребру, де можна не тільки засмагати, а й насолоджуватися різними водними видами спорту.

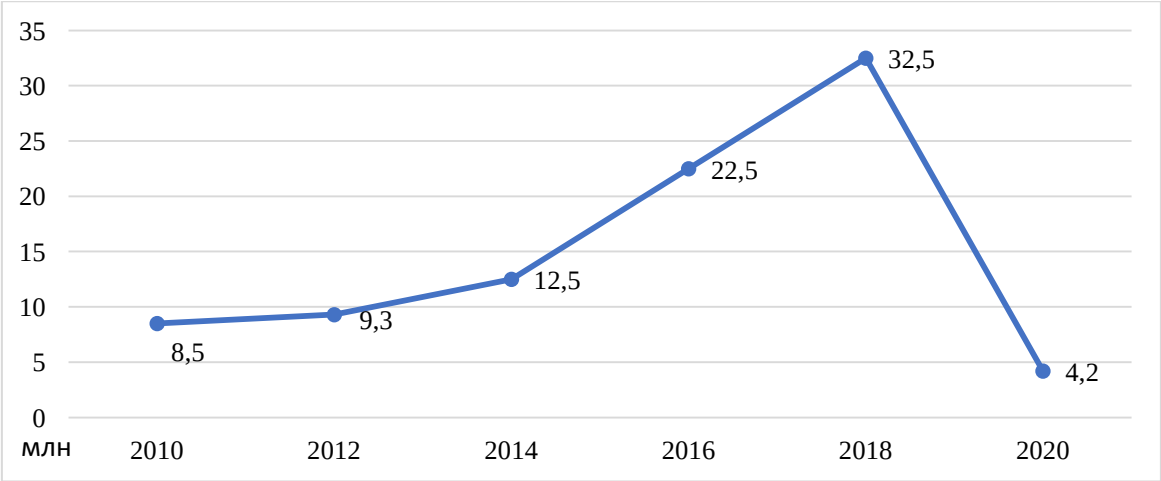

Рис 2.1 - Кількість міжнародних туристів прибувши з 2010 по 2020 роки в Данії

Столиця та найбільше місто Данії Копенгаген посідає 11 місце з 227 міст у світовому рейтингу вартості життя, складеному міжнародною компанією Mercer. Загалом середня вартість одного туриста в Данії становить близько 100 євро на день. Данія — невелика країна, тому вибиратися з великих міст набагато дешевше, а до центру Копенгагена не потрібно багато часу[7].

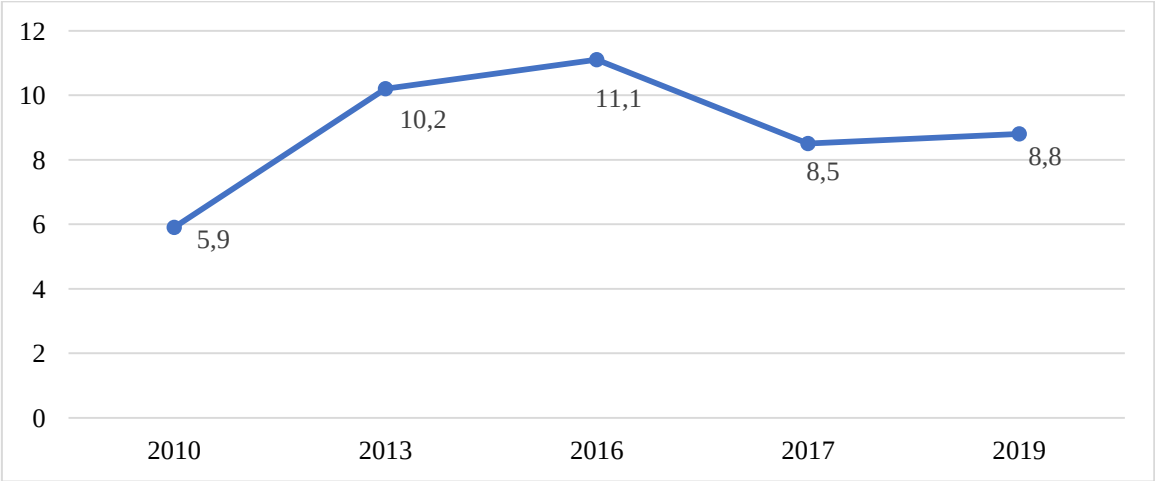

Рис 2.2 – Доходи від міжнародного туризму з 2010 по 2019 роки в Данії (в млрд дол США)

Місячні ціни на квартири-студії на околиці столиці починаються від 1300 євро і близько 2000 євро в центрі. Ви можете знайти житло в Ольборзі чи Оденсе за 1000 євро на місяць. Залежно від їхніх витрат, подружжю потрібно від 400 до 500 євро на місяць, щоб придбати продукти.

Обід у дешевому ресторані – 15 євро, вечеря на двох у ресторані середньої цінової категорії – 80 євро. Квиток на громадському транспорті в одну сторону коштує 3 євро. Придбайте абонемент на місяць і заощадите 55 євро. Якщо ви зупините таксі, це коштуватиме 6 євро або 3,50 євро за кілометр.

У Данії є комплексна система охорони здоров'я, яка включає як державні, так і приватні клініки. Якщо ви працюєте в Данії, ви маєте право на державне медичне страхування, яке включає безкоштовні візити до лікаря та лікування в стаціонарі[7].

2.2 Норвегія

Одним з найпопулярніших туристичних напрямків Норвегії є прогулянка на човні фіордами. Норвезькі фіорди — унікальне природне явище, яке збереглося з льодовикового періоду, своєю красою приваблюють туристів з усього світу. Крім того, в країні є багато гірських курортів, які підходять для зимових видів спорту, таких як катання на лижах і сноубордах, і літніх заходів, таких як пішохідні та велосипедні маршрути.

Культурна спадщина також привертає увагу туристів до Норвегії. В країні є багато музеїв, галерей та історичних пам'яток, що розповідають про багату історію і культуру Норвегії, а також про життя вікінгів та їхніх передків.

Дуже розвинена туристична інфраструктура, більшість готелів мають 3-х і 4-зіркові категорії, а також різноманітне транспортне сполучення, багато закладів харчування та розваг для туристів. Туристичний сектор країни досить фінансово забезпечений. Туристична інфраструктура має високу репутацію, з мінімальною кількістю поганих відгуків, але здебільшого зосереджена на другорядних деталях. Ринок гірськолижних курортів і туризму не займає перше місце серед своїх конкурентів, але він

користується високою популярністю серед гірськолижних курортів Скандинавії.

Звичайно, він має такі переваги перед конкурентами: тут є широкий спектр комплексів, які пропонують всі необхідні послуги для лижників. Також ця країна і її курорти вважаються одними з кращих в Скандинавії. Ціни трохи вищі, якщо порівнювати, наприклад, зі Швецією. Можливості для розвитку екотуризму непрості, але вони вже розвинені та успішні, навіть є одним із провідних видів туризму[25].

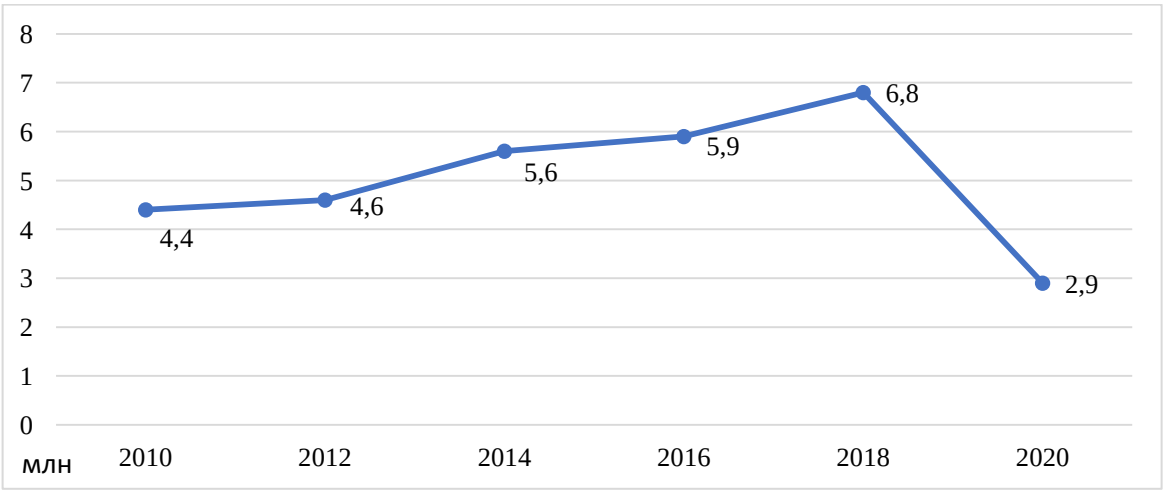

Рис 2.3 - Кількість міжнародних туристів прибувши з 2010 по 2020 роки в Норвегії

Столиця Норвегії, Осло, посіла 27 місце з 227 міст світу в дослідженні Mercer щодо вартості життя за 2022 рік. Вартість квартир-студій у центрі норвезької столиці починається від 1200 євро (12 500 норвезьких крон) на місяць. Кімната в спільній квартирі - півціни[6].

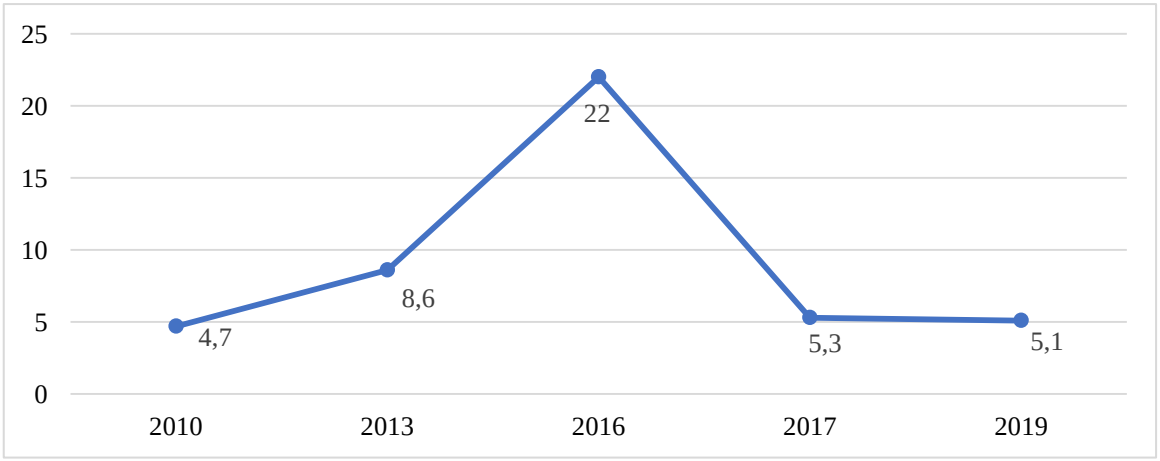

Рис 2.4 – Доходи від міжнародного туризму з 2010 по 2019 роки в Норвегії (в млрд дол США)

маї жців перетинають кордон до шведських магазинів, щоб запастися основними продуктами харчування за нижчими цінами.

Квиток на місяць коштує 75-80 євро (750-800 крон), разовий — 4,5 євро (44 крони). Можна купити велосипед, щоб заощадити гроші. У Норвегії є вся необхідна інфраструктура, щоб пересуватися містом на велосипеді.

Безкоштовних медичних послуг в державі немає, але розроблені субсидовані схеми. Якщо медичні витрати перевищують 200 євро (2000 шведських крон) на рік, будете звільнені від оплати медичних послуг до кінця календарного року[6].

2.3 Швеція

Розташування геотуризму в Швеції дуже вигідне, і розвиток туризму в основному базується на використанні природних туристичних ресурсів. Швеція - найбільша північна країна. [10]

Швеція складається з двох великих балтійських островів, Готланд і Аланд, і більш ніж 20 000 менших островів. Вихід Швеції до моря формує комплекс морських пейзажів, додатковий туристичний ресурс, а протяжна берегова лінія з численними бухтами і затоками надає країні перспективи для розвитку водного туризму. Крім того, завдяки міжконтинентальним судноплавним шляхам Швеція приймає потік туристів, переважно з країн Північної та Західної Європи, таким чином з’єднуючи країну з країнами

Західної та Центрально-Східної Європи, що є основою для розвитку туризм. Європейський туристичний напрямок[10].

Швеція є другою країною у світі (після Австралії), яка прийняла хартію екотуризму, і серед понад 100 екотурів у Європі вона була нагороджена екологічним знаком найвищої якості «Nature's Best». Гордийся. в гарантованих умовах. Національні парки та заповідники є одними з головних принад для любителів природи.

Основними туристичними центрами Швеції є Стокгольм, Гетеборг і Мальме. Ці міста відомі своїм поєднанням природної краси з численними музеями та пам'ятниками. Стокгольм – «Північна Венеція», Мальме – «Місто парків», а Гетеборг – «Ворота моря» Швеції[20].

Швеція має високий соціальний та екологічний рівень життя та низький рівень злочинності, що робить її приємною країною для туристів. Розвинена туристична інфраструктура з високим рівнем гостинності, і щороку тут приїжджає багато туристів[14].

Швецію в основному відвідують туристи із сусідніх країн, таких як Данія, Норвегія та Фінляндія; Німеччина і Сполучене Королівство.

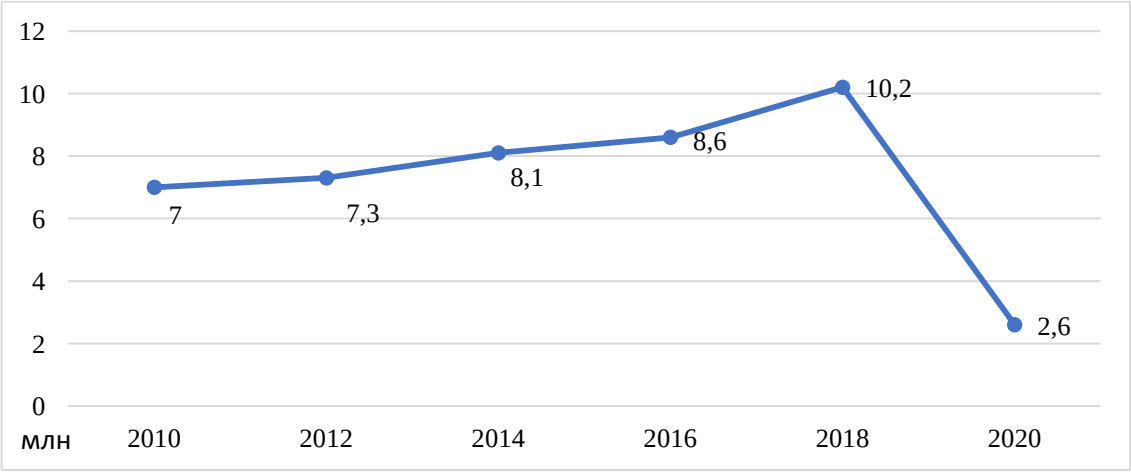

Рис 2.5 - Кількість міжнародних туристів прибувши з 2010 по 2020 роки в Швеції

Туристичні ресторани та магазини дорогі, але вартість життя у Швеції на 79% нижча, ніж у Західній Європі. Як і в більшості

європейських країн, оренда квартири є найбільшою витратою в Швеції, на яку припадає понад 30% бюджету[8].

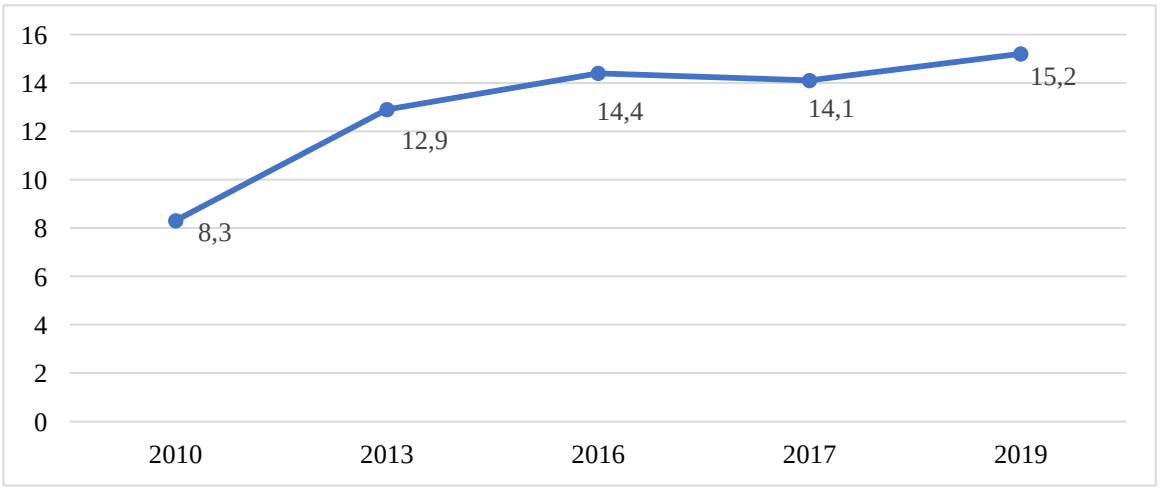

Рис 2.6 Оданас

Середня вартість однокімнатної квартири становить від 1000 до 2000 євро (10 000-20 000 шведських крон). Жити на околиці дешевше, ніж жити в центрі.

У країні працює велика європейська мережа супермаркетів. Там можна купити товари дешевше, ніж у маленьких магазинчиках і ринках Швеції. Стандартна вечеря в бюджетному ресторані коштує €30-35 (300-400 крон) на людину, а обід з трьох страв в ресторані середньої цінової категорії коштує €70 (800 крон).

Квитки коштують €2-3,5 (20-29 крон) за квиток. Якщо ви приїдете на машині, це буде коштувати набагато дорожче. Літр бензину в країні коштує 1,96 євро (21 крона).

У Швеції одна з найкращих державних систем охорони здоров'я у світі. Доплата за медичну консультацію для застрахованих осіб становить мінімум 10-15 євро (110-160 крон). Держава також покриває значну частину вартості рецептурних ліків[8]

РОЗДІЛ ІІІ.
ДОСТУПНІСТЬ СВІТОВОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

3.1 Розвиток транспорту в Скандинавських країнах

Доступність об’єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО для міжнародного туризму залежить від багатьох факторів. Найочевиднішою з них є географічне розташування та наявність достатньої транспортної інфраструктури, що дозволяє зручно дістатися до пам’яток культури.

Проте важливе значення має також рівень розвитку індустрії туризму та ступінь інтегрованості в міжнародний туристичний ринок. Для того, щоб світова спадщина була доступною для туристів, необхідна наявність достатньої кількості готелів, ресторанів, туристичних атракцій та інших послуг.

З іншого боку, доступність світової спадщини ЮНЕСКО для туристів повинна бути збалансована з її охороною та збереженням. Таким чином, національні та міжнародні організації повинні вживати заходів для збалансованого розвитку туризму та збереження світової спадщини.

Крім того, важливо враховувати географічне положення світової спадщини та доступність її транспортної інфраструктури для міжнародних туристів. Наприклад, деякі об'єкти можуть бути віддаленими від міст або важкодоступними, що може зменшити їх привабливість для відвідування.

Щоб забезпечити доступність об’єктів всесвітньої спадщини для міжнародних туристів, можуть використовуватися різні підходи, такі як розширити транспортну інфраструктуру та збільшити транспортні маршрути, залучити міжнародні авіакомпанії та знизити вартість авіаквитків, розширити туристичну інформаційну інфраструктуру та встановити належний рівень внутрішньої безпеки. Можуть бути різні підходи. використовується, як-от забезпечення. Регулювання кількості

туристів, які можуть відвідувати території пам'яток культури та окремих об'єктів.

Також важливо залучати місцеві громади та місцеві органи влади до збереження та розвитку світової спадщини, що може забезпечити належний рівень підтримки та збільшити інтерес туристів до відвідування об'єктів спадщини.

Відвідування об’єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО є популярним серед туристів, що сприяє розвитку туризму в скандинавських країнах. До більшості з цих об'єктів легко дістатися на громадському транспорті, туристичних агентствах або на автомобілі. У багатьох місцях також є інформаційні центри та музеї, які надають відвідувачам інформацію про історію, культуру та важливість цього місця для людства.

Розвиток транспорту є одним з ключових аспектів міжнародного туризму в Скандинавських країнах. В цій регіоні існує добре розвинута транспортна інфраструктура, яка забезпечує ефективний та комфортний транспорт між країнами та в межах кожної з них.

1. Мають розвинуту мережу автомагістралей та шосе, які забезпечують зручний доступ до найбільших міст та туристичних пам'яток. Крім того, багато туристів користуються автобусними та електричними поїздами, які забезпечують зручний та екологічно чистий транспорт по всьому регіону.
2. Скандинавія має добре розвинену систему авіатранспорту. Більшість міжнародних літаків приземляються в основних міжнародних аеропортах, таких як аеропорт Копенгагена у Данії, аеропорт Осло-Гардермоен у Норвегії та аеропорт Стокгольм-Арланда у Швеції. Також є багато місцевих авіаліній, які забезпечують зручний транспорт по всій Скандинавії.
3. Добре розвинена водний транспорт. Крізь цей регіон проходять багато водних шляхів, які можна використовувати для переміщення

від місця до місця. Також існує багато місцевих причалів, з яких можна почати відпочинок на кораблі чи водній екскурсії.

Ще одним аспектом розвитку транспорту в Скандинавських країнах є використання екологічно чистих видів транспорту, таких як електричні автомобілі, гібридні автомобілі та водні транспортні засоби. Наприклад, в Норвегії більше половини нових автомобілів, що реєструються, є електричними, а в Швеції більше 20% автобусів працюють на біопаливі. Крім того, в Скандинавських країнах все більше уваги приділяється велосипедному транспорту, з будівництвом велосипедних доріжок та інфраструктури для велосипедистів. Це не тільки допомагає зменшити вплив транспорту на навколишнє середовище, але й робить транспорт доступнішим та більш зручним для туристів, які люблять активний відпочинок та екотуризм.

Розвивається швидкісний залізничний транспорт, що забезпечує туристам зручне пересування між містами та регіонами. Наприклад, у Швеції є швидкісний поїзд "Швидкісний Експрес", який сполучає столицю Стокгольм з іншими містами країни, а в Норвегії є швидкісний поїзд "Ф'ютурен", який сполучає міста на заході країни з Осло.

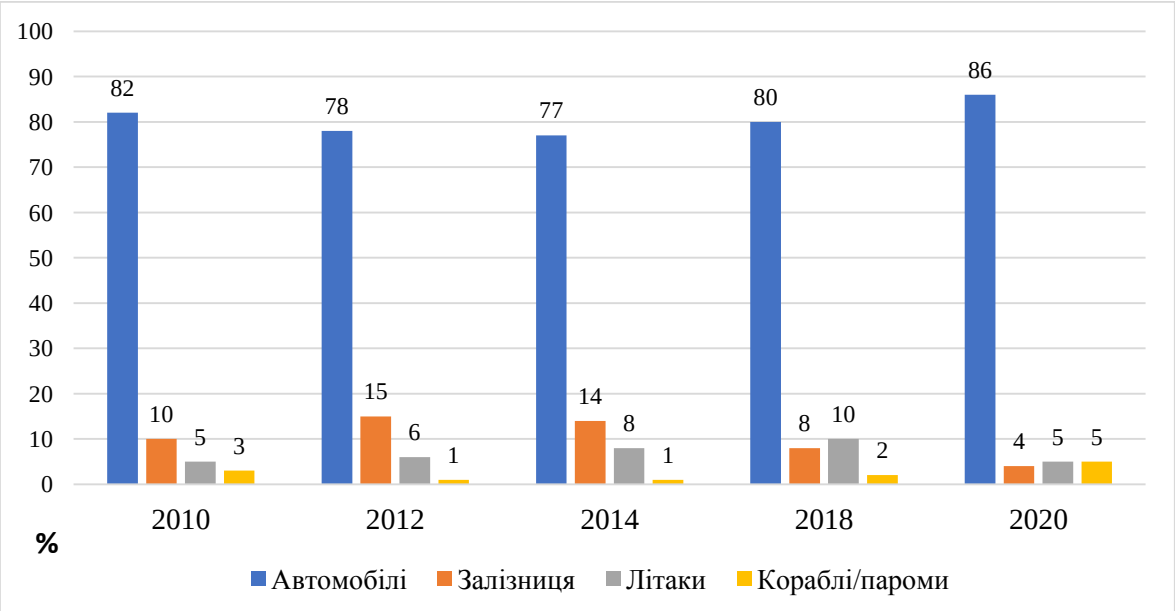

Рис 3.1 - Популярні види транспорту в Норвегії з 2010 по 2020 роки (у відсотках)

За останнє десятиліття популярні види транспорту в Норвегії зазнали кількох змін. Між 2010 і 2020 роками популярність електричних і гібридних автомобілів у Норвегії значно зросла. Також зросла популярність велосипедів і мотоциклів. Деякі люди використовували електричні скутери та електричні велосипеди на короткі відстані.

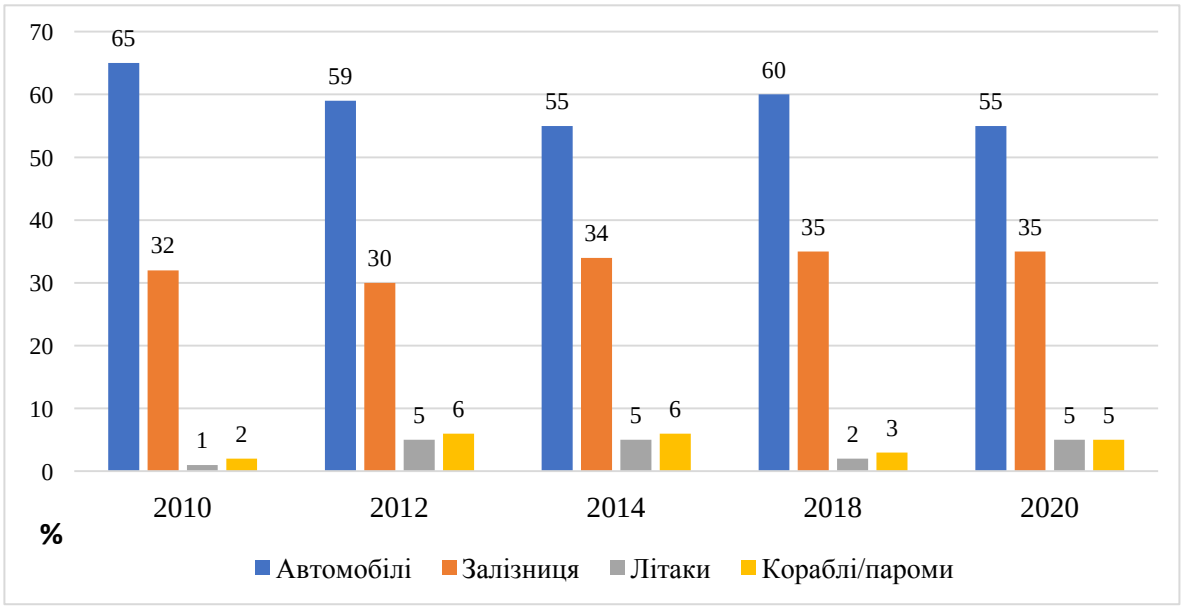

Рис. 2 - Популярні види транспорту в Данії з 2010 по 2020 роки (у відсотках)

За останні 10 років в Норвегії популярність видів транспорту змінювалась. В останні роки значно зросла популярність електромобілів та гібридних автомобілів.

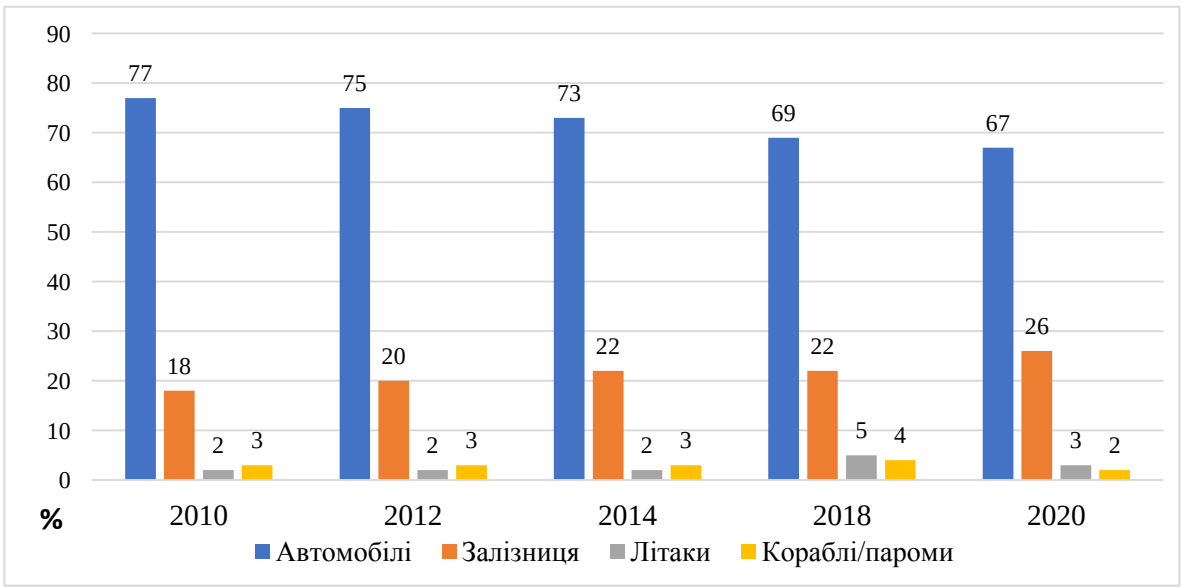

Рис. 3 - Популярні види транспорту в Швеції з 2010 по 2020 роки (у відсотках)

В останні роки все більшу популярність набуває електричний транспорт, такий як електричні велосипеди, скутери та мотоцикли.

3.2 Комфортність екскурсійної доступності Світової спадщини ЮНЕСКО

Комфортність екскурсійної доступності Світової спадщини ЮНЕСКО визначається багатьма факторами, зокрема наявність транспортних шляхів, наявність інформаційних матеріалів, зручність транспортних засобів, наявність пандусів та інших зручностей для людей з обмеженими можливостями, рівень розвитку загальної туристичної інфраструктури.

У багатьох країнах світу існують законодавчі акти, які зобов'язують туристичні компанії та організації забезпечувати доступність туристичних маршрутів для людей з обмеженими можливостями. Також дедалі більше туристичних компаній у своїх пропозиціях включають тури, що спрямовані на людей з обмеженими можливостями.

ЮНЕСКО розробляє та підтримує програми, які сприяють підвищенню рівня доступності Світової спадщини для всіх категорій туристів, зокрема і для людей з обмеженими можливостями. Також ЮНЕСКО проводить моніторинг доступності об'єктів світової спадщини та розробляє рекомендації щодо їх поліпшення.

Доступність до міжнародних аеропортів у Скандинавії є середньодоступною, завдяки розвиненій мережі авіаліній та регулярним рейсам з числа великих міст світу.

Однак, деякі об’єкти Світової спадщини ЮНЕСКО розташовані в віддалених та важкодоступних місцях, що може зробити їх відвідування складним для більшості туристів. Наприклад, таким об’єктом може бути подорож на Фіорди Західної Норвегії через складні дороги та погодні умови, особливо взимку. Великі висоти, круті підйоми та спуски, повороти на серпантинах та тунелі можуть бути небезпечними. У таких випадках, відвідування об’єкту може бути недоступним або складним для людей з

обмеженими можливостями або тих, хто не має достатньої фізичної підготовки.

На території Скандинавських країн знаходиться близько 33 міжнародних аеропортів з них: Данія – 6; Норвегія – 12; Швеція – 13.

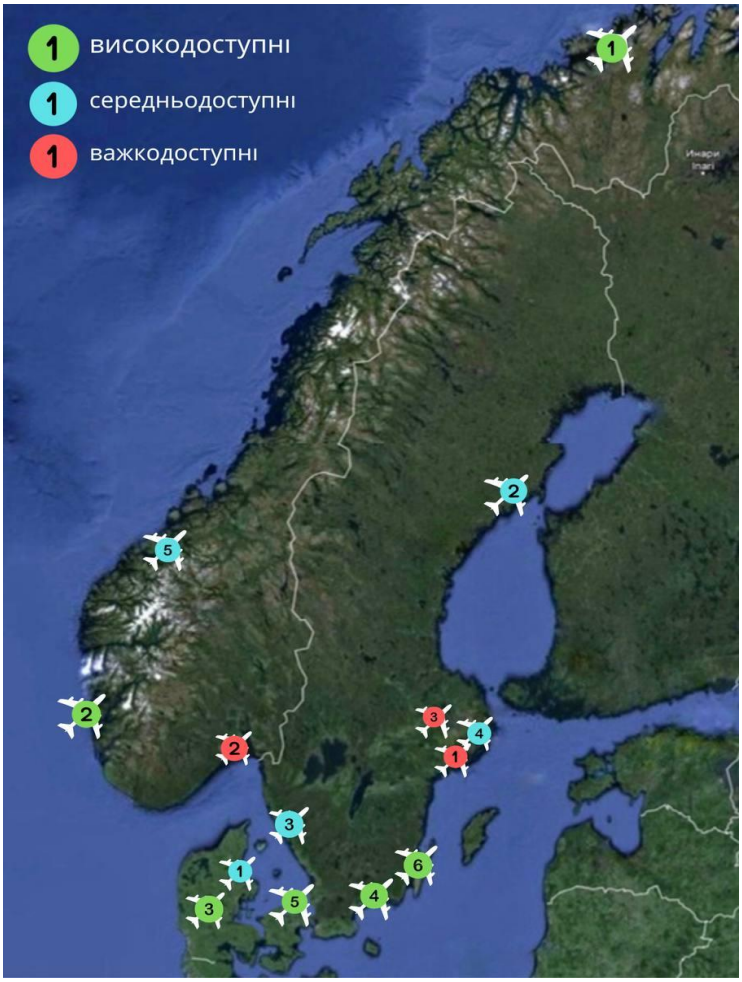

Рис 3.1 – відстань між міжнародними аеропортами та об’єктами Світової спадщини ЮНЕСКО

В даній таблиці (табл. 3) вказана найближча відстань між міжнародними аеропортами та об’єктами Світової спадщини ЮНЕСКО, а також до міста з аеропорту.

Таблиця 3.1

Відстань між об’єктами Світової спадщини ЮНЕСКО та міжнародними аеропортами Скандинавії

	Міжнародний аеропорт	Об’єкти ЮНЕСКО	Відстань між ними	Відстань до міста
	Від 0 до 50 км - високодоступні			

1	Альта (Норвегія)	Наскальне мистецтво Альти	8 км	4 км від м. Альта
2	Берген (Норвегія)	Брюгген	20 км	17 км від м. Берген
3	Біллунд (Данія)	Рунічні камені в Еллінзі та церква	25 км	7 км від м. Біллунн
4	Роннебі (Швеція)	Морський порт Карлскруна	35 км	4 км від м. Роннебо
5	Копенгаген (Данія)	Собор Роскілле, Стевнс Клінт	До кожного об’єкту по 40 км	10 км від м. Копенгаген
6	Кальмар-Еланд (Швеція)	Ганзейське місто Вісбю	45 км	5 км від м. Кальмар
	Від 50 до 150 км - середньодоступні			
1	Роскілле (Данія)	Мисливський ландшафт у Північній Зеландії	58 км	8 км від м. Роскілле
2	Умео (Швеція)	Високий берег	90 км	4 км від м. Умео
3	Гетеборг-Ландветтер (Швеція)	Радіостанція Варберг	90 км	20 км від м. Гетерборг
4	Стокгольм (Швеція)	Королівський резиденція Дротнінгхольм, Лісовий цвинтар, Бірка і Гувгорден	До кожного об’єкту по 105 км	100 км від м. Стокгольм
5	Вігра (Норвегія)	Фіорди Західної Норвегії	112 км	В центрі міста
	Від 150 км і більше - важкодоступні			

1	Стокгольм-Арланда (Швеція)	Енгельсберзький залізоробний завод	167 км	45 км від м. Стокгольм
2	Торп Сандефіорд (Норвегія)	Об'єкт промислової спадщини Рюкан-Нотодден	170 км	7 км від м. Саннефіорд
3	Стокгольм-Арланда (Швеція)	Гірничий район Великої мідної гори в Фалуні	215 км	Стокгольм-Арланда (Швеція)

Табл 3.1 – Складена на основі джерела [9]

Такі пам’ятки, як Крістіанфельд (Данія), Урнеска Ставкірка (Норвегія), шахтарське місто Рерус, острови Вегеян-Вега, Лапландія (Швеція) і прикрашені ферми Гельсінгленду, розташовані на відстані понад 250 км від міжнародних аеропортів та є важкодоступними для екскурсійного туризму.

Однак, багато інших місць мають розвинену туристичну інфраструктуру, таку як готелі, ресторани та екскурсійні компанії, що робить подорож до них більш комфортною та доступною.

Більшість туристичних об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Скандинавських країнах добре підготовлені до прийому відвідувачів, забезпечуючи високий рівень сервісу та безпеки. Інформаційні пункти, екскурсійні маршрути, гіди та інші послуги доступні для туристів, сприяючи комфортному та насиченому досвіду відвідування об'єктів спадщини.

Таким чином, комфортність екскурсійної доступності Світової спадщини ЮНЕСКО в Скандинавських країнах сприяє збільшенню привабливості регіону для туристів та сприяє позитивному розвитку туристичної галузі.

РОЗДІЛ IV.

АНАЛІЗ ПОШИРЕННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО У СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ

4.1 Мистецька спадщина

Мистецька спадщина скандинавських країн — це багатий і різноманітний гобелен культурних традицій, що охоплює багатовікову історію та охоплює широкий спектр художніх засобів. Від вигадливих гобеленів Данії до захоплюючої музики Норвегії та інноваційного дизайну Швеції, мистецька спадщина скандинавських країн є свідченням творчості та винахідливості їхнього народу.

Поняття нематеріальної культурної спадщини відноситься до традицій, звичаїв і практик, які передаються з покоління в покоління і вважаються цінними для ідентичності спільноти. У Скандинавії, що складається з Данії, Норвегії, Швеції, Фінляндії та Ісландії, є багата нематеріальна культурна спадщина, яка відображає унікальну історію та традиції цих країн. Мови, такі як данська, норвезька, шведська є важливою складовою нематеріальної спадщини. Діалекти та мовні особливості відображають історичні зв'язки та культурні традиції кожної країни.

Одним із найвидатніших прикладів нематеріальної культурної спадщини Скандинавії є традиція саамського співу йойк. Саами, корінні жителі північних регіонів Норвегії, Швеції, Фінляндії, мають багату традицію співу йойк, яка передається через усну традицію. Йойки — це дуже особисті пісні, які використовуються, щоб викликати дух людини, тварини чи місця, і є важливою частиною саамської культурної ідентичності[19].

Приклад можна побачити на рисунку 4.1 та 4.2

Рисунок 4.1 Шаман з бубном[19]

Рисунок 4.2 Представник Йойків[19]

Біографія саамів містить ще одну важливу деталь. Протягом століть саамі були розділені кордонами на західну (Норвегія, Швеція та Фінляндія) та східну (росія) частини. Тим не менш, вони ніколи не втрачали зв'язку один з одним і зберегли свої права, культуру та історію. Мають власний прапор. День саамів (6 лютого) відзначають у Швеції, Норвегії та Фінляндії. Свято було проголошене в 1992 році на 15-му Конгресі Саамського союзу після першої зустрічі шведських і норвезьких саамів у Тронхеймі, Норвегія, в 1917 році[19].

Рисунок 4.3 Сучасна територія проживання саамів[19].

Країни Скандинавії мають багату традицію фольклору та міфології. Легенди про вікінгів, героїчні саги, міфи про скандинавських богів, таких як Одін, Тор та Локі, зберігаються у вигляді усних оповідань та писемних текстів.

Музика є ключовим компонентом мистецької спадщини скандинавських країн. Музика відіграє центральну роль у культурному житті регіону – від захоплюючих народних мелодій Швеції до авангардних композицій Данії. Вплив скандинавських композиторів, таких як Едвард Гріг і Жан Сібеліус, можна відчути в усьому світі, оскільки їхня музика продовжує резонувати з аудиторією будь-якого походження[19].

Іншим важливим аспектом нематеріальної культурної спадщини в Скандинавії є традиція саг і міфів вікінгів. Ці стародавні історії, які передаються через усну традицію, є невід'ємною частиною скандинавської культури та впливають на літературу та мистецтво протягом століть. Казки про богів, героїв і монстрів зі скандинавської міфології все ще відзначаються в сучасній скандинавській культурі через фестивалі, реконструкції та мистецтво.

Традиційні свята та обряди: В Скандинавії відзначаються численні традиційні свята та обряди, такі як Юль (різдвяні свята), Мідсоммар (свято літнього сонцестояння), Вальбургієва ніч (свято весняного збору) та багато інших.

Традиція скандинавського дизайну є ще одним важливим аспектом нематеріальної культурної спадщини в регіоні. Скандинавський дизайн, який

характеризується простотою, функціональністю та мінімалізмом, справив глибокий вплив на сучасний дизайн у всьому світі. Принципи скандинавського дизайну, такі як чисті лінії, натуральні матеріали та функціональність, досі високо цінуються в регіоні та помітні в усьому, від меблів до архітектури.

Скандинавія також відома своїми міцними традиціями народних танців і музики, які відіграють ключову роль у збереженні нематеріальної культурної спадщини регіону. Такі народні танці, як шведська польська та норвезька галлінг, досі виконуються на фестивалях і заходах по всьому регіону, зберігаючи традиційні танцювальні форми та передаючи їх майбутнім поколінням. Так само традиційні музичні форми, такі як фінська кантеле та норвезька хардангерська скрипка, досі грають і відзначають у Скандинавії, зберігаючи ці музичні традиції.

Крім музики та танців традиція скандинавського оповідання також є важливим аспектом нематеріальної культурної спадщини регіону. Розповідь історій вже давно є центральною частиною скандинавської культури, а казки про тролів, ельфів та інших міфічних істот передаються з покоління в покоління. Сьогодні оповідання залишається яскравою частиною скандинавської культури, а такі автори, як Ганс Крістіан Андерсен і Астрід Ліндгрен, продовжують захоплювати аудиторію своїми фантастичними казками.

Збереження нематеріальної культурної спадщини в Скандинавії підтримується такими організаціями, як ЮНЕСКО, яка працює над захистом і популяризацією культурних традицій у всьому світі. Списки нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО включають кілька скандинавських традицій, таких як ісландська традиція рибальства, норвезька традиція розмалювання (декоративний розпис) і шведська традиція ремесла з берести.

Якщо ж зупинятися на кожні країні окремо, а це варто робити, то в Данії можна виділити:

1. Датський дизайн

Данія відома своїм унікальним дизайном, який включає меблі, посуд, освітлення та архітектуру. Сучасний датський дизайн відомий своєю функціональністю, мінімалістичним стилем та естетичною привабливістю. Такі бренди, як LEGO, Bang & Olufsen, Georg Jensen і Arne Jacobsen, є популярними як у Данії, так і за її межами.

2. Датські традиції та свята:

В Данії існують численні традиції та свята, які відображають культурну спадщину країни. Наприклад, День Гроздя (J-Dag) - це традиційне свято, яке відзначає початок сезону випуску датського пива, У першу п'ятницю листопада початок офіційного продажу різдвяного пива Julebryg від Tuborg. Різдвяне пиво продається лише 7 тижнів на рік. Цього вечора більшість данців вирушають до бару, щоб відзначити початок продажу пива. О 20:59 падає сніг (стріляють штучним снігом на вулиці) та люди у синіх костюмах забігають у бар та роздають безкоштовне різдвяне пиво відвідувачам барів по всій Данії. А Різдво (Jul) є одним з найважливіших свят року, під час якого родини збираються разом, обмінюються подарунками та насолоджуються спеціальними стравами[2].

Рисунок 4.4 Люди в синіх костюмах.

3. Фольклор та література:

Датський фольклор та література мають довгу історію і включають у себе казки Ганса Крістіана Андерсена, який відомий своїми казками, такими як

"Русалонька", "Снігова королева" та "Дівчина з сірниками", а також народні легенди та міфи.

Рисунок 4.5 Казки Ганса Крістіана Андерсена

4. Художня майстерність та ремесла:

У Данії також розвинуті різні художні майстерні та ремесла, такі як кераміка, вишивка, обробка дерева та металу. Ці ремесла часто мають довгу історію і є важливою частиною культурної спадщини країни[12]/

Що стосується Норвегії, то в цій країні, я виділила:

1. Норвезький фольклор та міфологія:

Норвегія славиться своїми фольклорними традиціями та міфологією, яка включає в себе легенди про вікінгів, феї, тролів та інших фантастичних створінь. Казки Норвегії, такі як ті, які розповідається у збірці казок Петера Крістіана Асбьорнсена і Йергена Мо, є невід'ємною частиною культурної спадщини країни.

2. Традиційна народна музика:

Норвезька народна музика, відома як "народна музика", має довгу історію і включає в себе вокальні та інструментальні композиції, які відображають різноманіття регіональних традицій та стилів. Також варто відзначити традиційні музичні інструменти, такі як гармоніка, скрипка та арфа.

3. Традиційне народне мистецтво і ремесла:

Норвегія відома своїми ремеслами, такими як вишивка, в'язання, обробка дерева та виготовлення традиційного народного взуття, відомого як "бунад". Ці ремесла передаються від покоління до покоління і є важливою частиною національної ідентичності.

4. Традиційні свята і обряди:

У Норвегії існують численні традиційні свята та обряди, такі як Святвечір (Jul), свято Норвезького національного дня (17 травня), Юлеборда (день весілля), День Санта Люції та багато інших. Ці свята часто супроводжуються різноманітними обрядами, традиціями та обрядовими стравами[12].

5. Саамська культура:

Саамі - корінне народження, що живе в північних регіонах Норвегії, Швеції, Фінляндії. Їх традиції, мова, мистецтво та спосіб життя є важливою частиною норвезької нематеріальної спадщини, і їх культура існує на рівні ЮНЕСКО.

Ну і в Швеції варто ось така нематеріальна спадщина:

1. Шведські традиції та свята:

Швеція славиться своїми традиціями та святами, такими як Мідсоммар (свято літнього сонцестояння), Люсіїн день (свято Святої Люсії), День Гусара (Knut), які відображають культурні звичаї та обряди країни.

2. Шведський фольклор і міфологія:

У шведському фольклорі існують різноманітні легенди, казки та міфи, які розповідаються протягом століть. Вони часто включають в себе розповіді про тролів, ельфів, драконів та інші фантастичні істоти[20].

3. Традиційна народна музика та танці:

Шведська народна музика та танці відображають регіональні традиції та культурні особливості країни. У шведських танцях часто використовуються парні танці та кругові танці, а музика може виконуватися на традиційних інструментах, таких як скрипка, акордеон та банджо.

Шведська народна музика часто виконується на традиційних інструментах, таких як скрипка (fiddle), банджо (banjo), акордеон (accordion),

флейта (flute) та бас (bass). Ці інструменти створюють характерний звук шведської народної музики, який може бути жвавим та енергійним або меланхолійним та мелодійним, залежно від виконавців та регіональних традицій.

Шведські танці також є невід'ємною частиною народної музичної культури. Традиційні танці можуть бути парними або груповими, і вони часто супроводжуються жвавою музикою та ритмічними мелодіями. Деякі з найпопулярніших шведських танців включають Польку (Polska), Вальс (Vals), Хамбо (Hambo) та Скандр (Schottis)[23].

Рисунок 4.5 Танець Хамбо

Рисунок 4.6 Танець Халінг

4. Шведське мистецтво та дизайн:

Швеція славиться своїм сучасним мистецтвом та дизайном, який відображає інноваційний підхід та творчість країни. Шведські художники, дизайнери та архітектори відомі своїми оригінальними та естетичними роботами, які впливають на мистецтво та дизайн у всьому світі.

Нематеріальна культурна спадщина Скандинавії – це багатий і різноманітний гобелен традицій, звичаїв і практик, які відображають унікальну історію та самобутність регіону. Від саамського співу йойк до саг вікінгів і скандинавського дизайну, ці культурні традиції плекають і відзначають люди Скандинавії, гарантуючи, що вони продовжуватимуть передаватись майбутнім поколінням. Завдяки збереженню та просуванню нематеріальної культурної спадщини Скандинавія здатна підтримувати сильне почуття культурної самобутності та зв'язку зі своїм минулим.

Підсумовуючи, мистецька спадщина скандинавських країн — це величезна та різноманітна робота, яка відображає багаті культурні традиції та творчий дух регіону. Від природних ландшафтів, які надихають художників і скульпторів, до інноваційних проектів архітекторів і дизайнерів, мистецька спадщина скандинавських країн є свідченням винахідливості та таланту їхнього народу. Продовжуючи досліджувати та шанувати цю спадщину, ми глибше розуміємо красу та складність скандинавського мистецтва та його незмінний вплив на світ культури та творчості.

4.2 Гастрономічна спадщина

Гастрономічна спадщина скандинавських країн багата та різноманітна, що відображає унікальні культурні та географічні особливості кожної нації. Ця кулінарна традиція, що бере свій початок у суворому кліматі регіону та багатих природних ресурсах, розвивалася протягом століть і продовжує відзначатися та зберігатися як місцевими жителями, так і гостями. Від традиційних страв, таких як гравлакс і фрикадельки, до сучасних інтерпретацій скандинавської кухні від відомих шеф-кухарів, гастрономічний ландшафт Скандинавії пропонує захоплююче розуміння історії, традицій і цінностей регіону[15].

Однією з визначальних особливостей скандинавської кухні є використання місцевих і сезонних інгредієнтів. Суворий клімат і короткий вегетаційний період у регіоні сформували кулінарну традицію, яка наголошує на збереженні та використанні інгредієнтів, доступних у холодні місяці. Це призвело до розробки таких технологій, як копчення, в'ялення та маринування, які зазвичай використовуються в традиційних скандинавських стравах. Наприклад, гравлакс, популярне блюдо в Швеції та Норвегії, складається із сирого лосося, висушеного в суміші солі, цукру та кропу, що відображає довгу історію збереження риби в регіоні.

Окрім морепродуктів, м'ясо також відіграє важливу роль у скандинавській кухні, у регіоні популярні такі страви, як фрикадельки, сосиски та оселедець. У Данії smørrebrød, відкритий бутерброд, покритий різними інгредієнтами, такими як оселедець, ростбіф або сир, є основним продуктом кулінарної традиції країни. У Норвегії лютефіск, традиційна страва з висушеної та регідратованої тріски, є популярною різдвяною стравою, яка відображає довгу історію країни рибальства та консервування риби.

Країни Скандинавії також відомі використанням у своїй кухні кормових і дикорослих інгредієнтів. У Швеції пошук грибів, ягід і трав є популярною розвагою, і ці інгредієнти часто використовуються в традиційних стравах, таких як суп з лисичок і чорничний пиріг. У Фінляндії дика дичина, наприклад північний олень і лось, є звичайним інгредієнтом традиційних страв, що відображає багаті мисливські традиції країни. В Ісландії такі традиційні страви, як hákarl (ферментована акула) і svið (овеча голова), демонструють унікальну кулінарну спадщину країни та використання місцевих продуктів.

Останніми роками скандинавська кухня пережила ренесанс, коли відомі шеф-кухарі, такі як Рене Редзепі з Noma в Данії та Магнус Нільссон з Fäviken у Швеції, отримали міжнародне визнання за свій інноваційний підхід до північної кухні. Ці шеф-кухарі черпають натхнення в традиційних стравах і техніках, а також включають сучасні впливи та глобальні інгредієнти, щоб створити новий і захоплюючий кулінарний досвід. Це поєднання традицій та інновацій

допомогло підняти скандинавську кухню на нову висоту та продемонструвати світовій аудиторії кулінарну спадщину регіону[24].

Концепція «нової скандинавської кухні», яка наголошує на стійкості, сезонності та місцевих джерелах, стає все більш популярною в останні роки, а ресторани та шеф-кухарі в усьому регіоні використовують ці принципи у своїй кулінарії. Цей кулінарний рух не лише привернув увагу до унікальних смаків та інгредієнтів скандинавських країн, але й допоміг підвищити обізнаність про важливість збереження традиційних способів харчування та кулінарної спадщини.

Гастрономічна спадщина скандинавських країн тісно пов’язана з культурною та історичною самобутністю регіону, відображаючи цінності, традиції та звичаї його народу. Від епохи вікінгів до наших днів їжа відігравала центральну роль у повсякденному житті скандинавів, слугуючи засобом прожитку, святкування та культурного самовираження. Традиційні страви, такі як lutefisk, smørrebrød і gravlax, є не просто харчовими продуктами, а символами кулінарної спадщини регіону та зв’язку з землею та морем[24].

Якщо ж виділити головні страви зі Скандинавської кухні, то список виглядав би ось так:

1. Смажений або варений лосось: Лосось є одним з найбільш популярних рибних страв у скандинавській кухні. Він може бути смажений, запечений, варений або копчений. Лосось часто подається з картоплею, овочами або соусами на основі гірчиці чи меду.

Рисунок 4.1 Смажений лосось

2. М'ясні кулі в соусі: Ця страва складається зі смажених або варених кульок зі свинини, яловичини або іншого м'яса, які подаються з соусом на основі вершкового або м'ясного бульйону, з часником, різними травами та спеціями.

Рисунок 4.2 М’ясні кулі

3. Смажена камбала: Камбала є популярною рибою в скандинавській кухні. Вона може бути смажена або запечена та подається з цитрусовими соусами, картоплею або овочами.

Рисунок 4.3 Смажена Камбала

4. Ягоди та гриби: У Скандинавії велика увага приділяється збору та використанню ягід та грибів. Часто використовуються ягоди, такі як малина, смородина, журавлина, а також гриби, такі як лисички, білі гриби та маслюки, у стравах, десертах та напоях.

Крім цих основних страв, у скандинавській кухні також популярні смажені скумбрія, варені креветки, салати з морепродуктів та різноманітні види хліба та печива. Важливо відзначити, що скандинавська кухня дуже сезонна, і

страви часто виготовляються з місцевих інгредієнтів, що відповідають певному часу року[24].

Підсумовуючи, гастрономічна спадщина скандинавських країн є відображенням унікального культурного, географічного та історичного контексту регіону. Від традиційних страв, що ґрунтуються на багатовікових традиціях, до сучасних інтерпретацій визнаних шеф-кухарів, скандинавська кухня пропонує різноманітний і захоплюючий кулінарний досвід, який продовжує захоплювати та надихати ентузіастів їжі в усьому світі. Відзначаючи та зберігаючи цю багату кулінарну традицію, ми можемо глибше оцінити історію, цінності та самобутність регіону, а також насолоджуватися ароматами та смаками цього яскравого та динамічного кулінарного ландшафту.

РОЗДІЛ V.
ТУРИСТИЧНА ПРОПОЗИЦІЯ – ТУР ПО СПАДЩИНІ ЮНЕСКО

5.1 Маркетингова пропозиція

Технологічна карта

Туристичної подорожі на 2024 рік за маршрутом

«Прекрасна Скиндинавія»

1. ***Основні показники маршруту***

- ❖ Вид маршруту: пізнавально-екскурсійний;
- ❖ Тип маршруту: комбінований;
- ❖ Категорія складності: звичайна;
- ❖ Протяжність маршруту:
  - загальна протяжність 6983 – км;
  - протяжність маршруту всередині країни 2061 – км;
- ❖ Тривалість подорожі: 12 днів/11 ночей;
- ❖ Кількість туристичних груп: 1;
- ❖ Кількість туристів у групі: 20;

- Всього туро-днів обслуговування: 12
- Початок обслуговування на маршруті групи: 04.06.2024
- Кінець обслуговування останньої групи: 15.06.2024
- Вартість путівки на одну особу: 1565€

Програма обслуговування туристів за маршрутом

Чернівці→Ясси→Копенгаген→Кронборг→Копенгаген→Мальме→Варберг→ Гетеборг→Танум→Осло→Копенгаген→Ясси→Чернівці

Населені пункти, відстані між ними, час прибуття в пункт	**Назви готелів, умови розміщення**	**Заплановані туристичні екскурсії**	**Внутрішньо маршрутні перевезення**	**Витрати на одну особу**
Чернівці 04.06.2024	-	-	Переїзд у Ясси	-
Ясси (282 км)	-	-	Переліт у Копенгаген	-

04.06.2024				
Копенгаген (2254км) 04.06.2024	**Urban House Hostel** DBL TRPL SNGL QDPL	1) ``Перше знайомство з Копенгагеном`` 2) Екскурсія Собором Роскілле 3)``Андерсенівський Копенгаген``	Трансфер до готелю Поїздка до собору Поїздка до Кронборга	25€ 30€ 40€
Кронборг (46км) 06.06.2024	-	1)Екскурсія замком Кронборг	Повернення в Копенгаген	40€
Копенгаген (46км) 06.06.2024	**Urban House Hostel** DBL TRPL SNGL QDPL	1)Велоекскурсія по 2)Копенгагену Майстер клас з приготування традиційної кухні та обід в ресторані``Jordnær``	Поїздка до Стевнс Клінт	40 € 65€
Стевнс Клінт (86км) 07.06.2024	-	Пішохідна-оглядова екскурсія півостровом	Повернення в Копенгаген	70€
Копенгаген (86км) 07.06.2024	- -	-	Переїзд в Мальме	-
Мальме (42км) 09.06.2024	**Moment Hotels 3*** DBL TRPL SNGL QDPL	1) ``Такий різний Мальме`` 2) ``Халінг та Хамбо`` 3) ``Скандинавські міфи про Тора та Локі``	Трансфер до готелю Переїзд у Варберг	30€ 30€ 40€
Верберг (205км) 10.06.2024	-	1)Екскурсія радіостанцією Варберг	Переїзд у Гетерборг	40€
Гетеборг (75км) 10.06.2024	**`` Hotel Örgryte 3*``** DBL TRPL SNGL QDPL	1) Пішохідна екскурсія Гетеборгом	Трансфер до готелю Переїзд у Танум	20€
Танум (134км) 11.06.2024	-	1)Екскурсія наскельними рельєфами	Переїзд у Осло	40€
Осло (164км) 11.06.2024	**``Guest House Centrum 11 3*``**	1)``Міфи і легенди Осло`` 2) ``Чотири короля	Трансфер до готелю Переїзд у	25€ 30€

12.06.2024	DBL TRPL SNGL QDPL	Осло``	Драммен	
Драммен (42км) 13.06.2024		1)``Знайомство з Драмменом``	Повернення у Осло	30€
Осло (42км) 13.06.2024 14.06.2024	``**Guest House Centrum 11 3***`` DBL TRPL SNGL QDPL	1)``1000 років за 1000 метрів``	Переїзд у Копенгаген	30€
Копенгаген (611км) 15.06.2024	-	-	Переліт у Ясси	-
Ясси (2254км) 15.06.2024	-	-	Переїзд у Чернівці	-
Чернівці (282 км) 15.06.2024	-	-	-	-

Програма туру
“Прекрасна Скандинавія”

1 день	01:30-05:00 Виїзд з Чернівців(театральна площа) у Ясси(Aeroportul Internațional Iași) 05:00 Приїзд у Ясси(Aeroportul Internațional Iași) 05:50 Виліт з аеропорту Ясси у Копенгаген(аеропорт Kastrup) (По нашому часу) 07:25 Приліт у Копенгаген(аеропорт Kastrup) (По їхньому часу) 08:00-10:00 Поселення в хостелі `` **Urban House Hostel** `` 10:00-12:00 Сніданок в ресторані хостела 12:00-14:00 Вільний час 14:00-15:00 Обід в ресторані хостела 15:30-18:00 Екскурсія ``перше знайомство з Копенгагеном`` 18:00-19:00 Повернення в хостел 19:00-20:00 Вечеря в ресторані хостела 20:00 Вільний час, відпочинок в номерах, ночівля
2 день	08:00-09:00 Сніданок в ресторані хостелу 09:20-10:00 Поїздка до Собору Роскілле 10:00-12:00 Екскурсія Собором 12:00-12:30 Вільний час 12:30-13:10 Повернення в Копенгаген 13:30-15:00 Майстер клас з приготування традиційної кухні та обід в ресторані``Jordnær`` 15:00-17:00 Оглядова екскурсія ``Андерсенівський Копенгаген`` 16:00-18:00 Екскурсія-майстер клас по виробництву датський сирів 18:00-19:00 Вільний час 19:00-20:00 Вечеря в ресторані хостела 20:00 Вільний час та ночівля
3 день	08:00-09:00 Сніданок в ресторані хостела 09:00-10:00 Поїздка в Кронборг 10:00-12:00 Екскурсія замком 12:00-12:30 Вільний час 12:30-13:30 Повернення в Копенгаген 13:30-15:00 Обід в ресторані хостела 15:00-17:00 Екскурсія-майстер клас про техніку художнього ремесла в роботі з корабельними моделями 17:00-18:30 Велоекскурсія по Копенгагену ``Копенгаген по-новому`` 19:00-20:00 Вечеря в ресторані хостела 20:00 Вільний час та ночівля
4 день	09:00-10:00 Сніданок в ресторані хостела 10:00-11:30 Поїздка до Стевнс Клінта 11:30-14:00 Пішохідна-оглядова екскурсія півостровом 14:00-15:00 Організований обід на узбережжі 15:00-16:30 Вільний час (прогулянка півостровом) 16:30-18:00 Повернення в Копенгаген 18:00-19:00 Вільний час 19:00-20:00 Вечеря в ресторані хостела
5 день	08:00-09:00 Сніданок в ресторані хостела 09:00-10:00 Виселення з хостелу 10:00-11:00 Переїзд в Мальме 11:00-13:00 Поселення в готелі ``**Moment Hotels 3***`` 13:30-15:00 Обід в ресторані готеля

	16:00-18:00 Пішохідна екскрусія ``Такий різний Мальме`` 18:00-19:00 Вільний час 19:00-20:00 Вечеря в ресторані готелю 20:00 Вільний час та ночівля
6 день	08:00-09:00 Сніданок в ресторані готелю 09:00-12:00 Відвідування майстер класу по традиційним танцям ``Халінг та Хамбо`` 12:00-14:00 Екскурсія-майстер клас по саамському рукоділлю 14:00-15:30 Обід в ресторані ``Årstiderna`` 15:30-18:00 Пішохідна екскурсія ``Скандинавські міфи про Тора та Локі`` 18:00-19:00 Вільний час 19:00-20:00 Вільний час та вечеря в ресторані готелю
7 день	08:00-09:00 Сніданок в ресторані готелю 09:00-10:00 Виселення з готелю 10:00-12:00 Переїзд у Варберг 12:00-14:00 Екскурсія радіостанцією Варберг 14:00-15:30 Організований обід 15:30-16:30 Переїзд в Гетеборг 16:30-18:00 Поселення в готелі `` **Hotel Örgryte 3*** `` 18:00-20:00 Екскурсія морським музеєм Maritiman 20:00 Вечеря в ресторані готелю, вільний час та ночівля
8 день	08:00-09:00 Сніданок в ресторані готелю 09:00-10:00 Пішохідна екскурсія Гетеборгом 10:00-11:00 Виселення з готелю 11:00-12:30 Переїзд в Танум 12:30-14:30 Екскурсія наскельними рельєфами 14:30-15:30 Організований обід 15:30-17:30 Переїзд в Осло 17:30:19:00 Поселення в готелі ``**Guest House Centrum 11 3***`` 19:00-20:00 Вечеря в ресторані готелю 20:00 Вільний час та ночівля
9 день	09:00-10:00 Сніданок в ресторані готелю 10:00-12:00 Пішохідна екскурсія ``Міфи і легенди Осло`` 12:00-14:00 Екскурсія ``Традиційне норвезьке вишивальництво`` 14:00-15:30 Обід в ресторані готелю 16:00:18:00 Пішохідна екскурсія ``Чотири короля Осло`` 18:00-19:00 Вільний час 19:00-20:00 Вечеря в ресторані готелю 20:00 Вільний час та ночівля
10 день	09:00-10:00 Сніданок в ресторані готелю 10:00-11:00 Переїзд в Драммен 12:00-14:00 Пішохідна екскурсія ``Знайомство з Драмменом`` 14:00-15:00 Обід в ресторані ``Becks Brasserie & Bar Drammen `` 15:00-17:00 Вільний час 17:00-18:00 Повернення в Осло 19:00 Вільний час, вечеря в ресторані готелю та ночівля
11 день	09:00-10:00 Сніданок в ресторані готелю 10:00-12:00 Пішохідна екскурсія ``1000 років за 1000 метрів`` 12:00-13:30 Екскурсія-майстер клас по виготовленню традиційної кераміки 14:00-15:00 Обід в ресторані готелю 15:00-16:00 Виселення з готелю 16:00-19:00 Вільний час

	19:00-20:00 Вечеря в ресторані ``Restaurant Fjord `` 20:00-23:00 Вільний час
12 день	00:00-06:30 Переїзд у Копенгаген 07:55-11:20 Переліт у Ясси(Aeroportul Internațional Iași) з аеропорту Kastrup 11:30-15:00 Переїзд в Чернівці

Картосхема туристичного маршруту «Прекрасна Скандинавія»

За межами Скандинавії

Ясси→Копенгаген та Копенгаген→Ясси-авіапереліт

З Чернівців у Ясси та навпаки автобусом

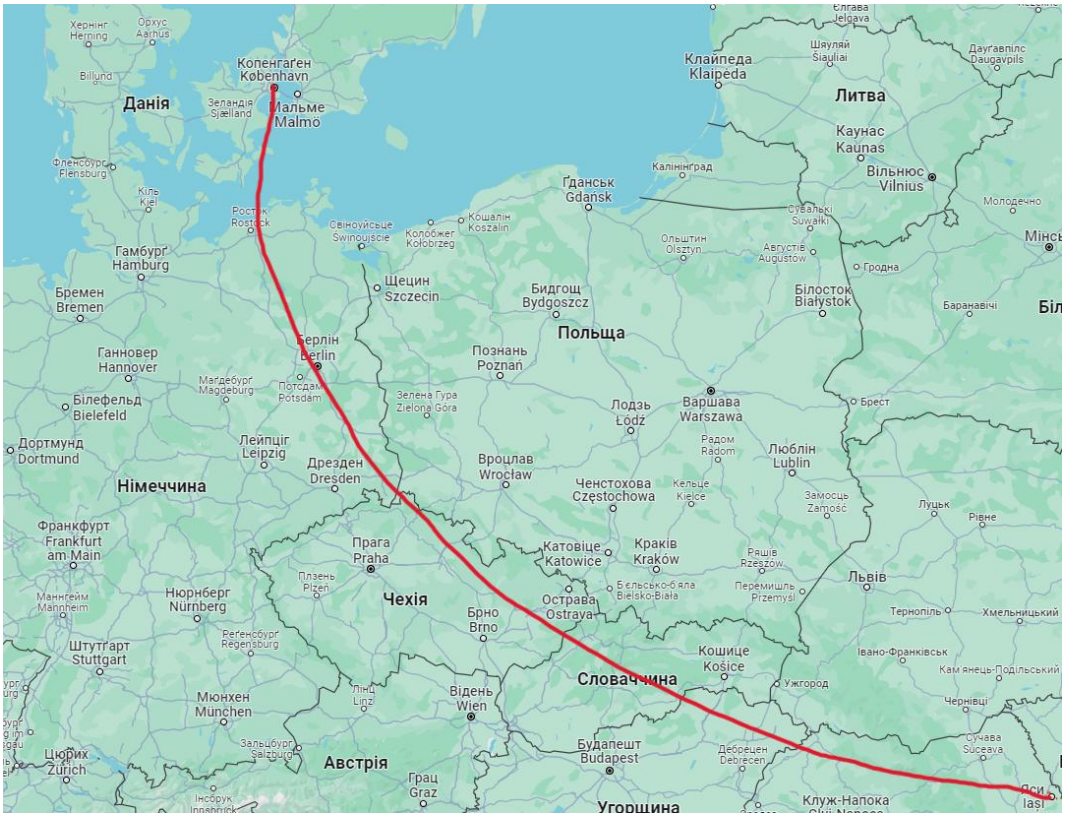

Рисунок 5.1 Авіа переліт Яси-Копенгаген та Копенгаген-Яси

Маршрут на території країн:

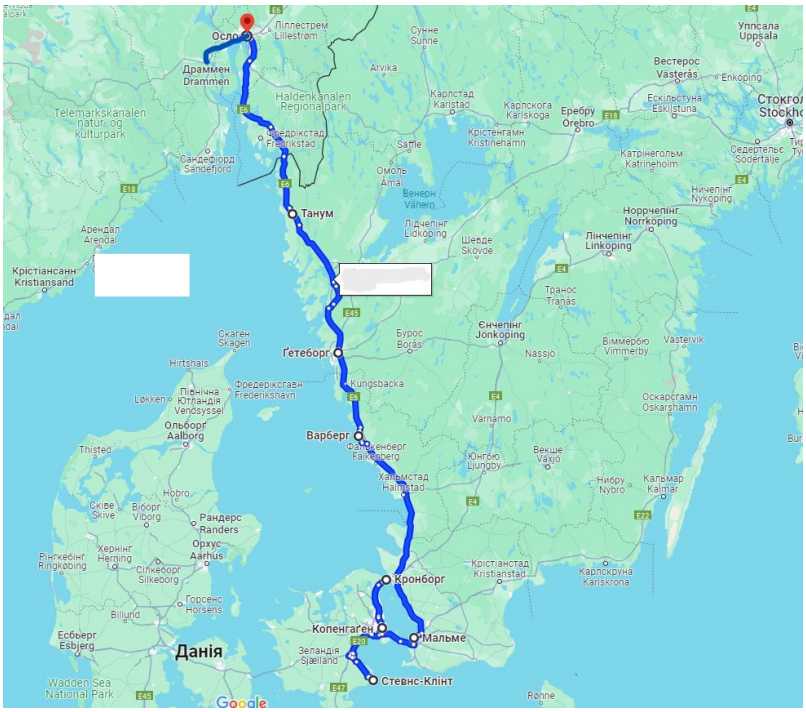

Рисунок 5.2 Маршрут по території країн

- Місця дестинації
- Маршрут
- Авіа

Рисунок 5.3 Об’єкти в програмі туру

Рисунок 5.4 Готелі

5.2 Цінова пропозиція

Провівши аналіз об’єктової бази світової спадщини ЮНЕСКО в Скандинавських країнах пропонуємо розглянути туристичний продукт через два варіанти цінової пропозиції. В першому варіанті пропонується широкий спектр наповнення туристичного пакету, що безумовно дороще у відповідності до бюджетного варіанту.

Калькуляція вартості туру

«Прекрасна Скандинавія»

(повне туристичне обслуговування в розрахунку на одну особу)

№ п/п	Статтівитрат	Для однієї особи
1	**Обслуговування** Готель: DBL, TRPL, SNGL, QDPL Харчування Екскурсії	 434€ 75€ 625€
2	Проїзд(авто)	30€
3	Внутрішній трансфер	50€
4	Страхування	10€
5	Розрахунки з банком	5€
6	Непередбачені витрати	120€
7	Авіапереліт	116€
8	Вартість туру	1565€

Що стосується першої пропозиції, а саме повного туристичного обслуговування, то тут в нас екскурсії по спадщині ЮНЕСКО, а також додаткові екскурсії про історію міста, про її легенди та міфи, тощо. Також тут зазначено більше коштів на непередбачені витрати.

«Прекрасна Скандинавія»

(часткове туристичне обслуговування в розрахунку на одну особу)

№ п/п	Статтівитрат	Для однієї особи
1	**Обслуговування** Готель: DBL, TRPL, SNGL, QDPL Харчування Екскурсії	 434€ 75€ 210€
2	Проїзд(авто)	30€
3	Внутрішній трансфер	50€
4	Страхування	10€
5	Розрахунки з банком	5€
6	Непередбачені витрати	50€
7	Авіапереліт	116€
8	Вартість туру	980€

Часткове обслуговування також пропонує готелі, харчування, страхування, авіапереліт та всі пункти, що і повне обслуговування. Різниця в тому, що тут представлено менше екскурсій і загалом туристи побачать тільки спадщину ЮНЕСКО та по 1 екскурсії в містах, яких зупиняємося більше ніж на 1 день. І через це непередбачені витрати також менші.

За 12 днів ми відвідаємо 3 країни та безліч місць, що являються спадщиною ЮНЕСКО. В турі представлені, як матеріальна спадщина, так і нематеріальна у вигляді художнього ремесла в роботі з корабельними моделями та інше.

Робимо 2 цінові категорії для того, щоб охопити більше туристів, адже не всі фінансово можуть дозволити собі той чи інший тур. Також є туристи, які більше люблять проводити час самі в містах і країнах. Їх цікавлять основні туристичні пам’ятки та переліт і пересування з житлом. Друга цінова пропозиція буде ідеальна для них.

Графік виліту літаків з офіційного сайту Wizz Air

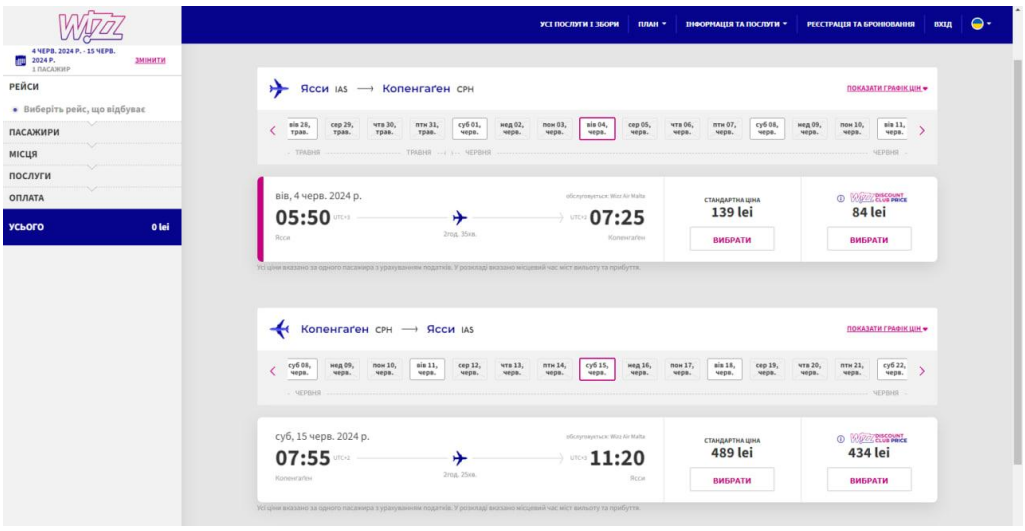

Рисунок 5.4 Графік вильотів

ВИСНОВКИ

Світова спадщина ЮНЕСКО є важливим чинником розвитку туризму в Скандинавських країнах. Її об'єкти приваблюють значну кількість туристів з усього світу. Крім того, наявність об'єктів Світової спадщини допомагає просувати Скандинавію як туристичний напрямок. Об'єктова база Світової спадщини ЮНЕСКО в Данії, Норвегії та Швеції сформувалася в різні періоди із застосуванням різних критеріїв оцінки. Проте всі об'єкти відзначаються великою культурною та історичною цінністю.

Розвиток міжнародного туризму в Скандинавських країнах зумовлений наявністю природної краси, культурно-історичних пам'яток та розвинутою туристичною інфраструктурою. Основні фактори, що впливають на туристичний розвиток в регіоні, включають розвиток транспорту, розвиток готельної інфраструктури, медичне страхування в країні, заклади харчування. Аналіз відвідуваності туристів в країнах показує, що Скандинавські країни є досить популярними серед туристів з усього світу. Окрім як 2020 року під час пандемії, тоді туристів було в 2, а той більше разів менше ніж в інші роки. Загальні доходи Скандинавії від міжнародного туризму, доволі високі, хоча і не дивно так як, Скандинавія - країни одні з найдорожчих в світі.

Світова спадщина ЮНЕСКО Скандинавських країн – це 9 об’єктів в Данії, 8 об’єктів в Норвегії та 15 об’єктів в Швеції. У результаті дослідження історії створення об'єктової бази Світової спадщини ЮНЕСКО в Данії, Норвегії та Швеції було встановлено, що процес номінації об'єктів на включення до списку Світової спадщини ЮНЕСКО був доволі складним і детально продуманим. У кожній країні відбувалися спеціальні національні проекти, які мали на меті відібрати найбільш цінні об'єкти культурної та природної спадщини. Впровадження цих проектів супроводжувалось значною кількістю наукових досліджень, що дозволило виявити та детально описати кожен обраний об'єкт. Є культурні та

природні критерії ЮНЕСКО. Також варто зазначити, що в Скандинавських країнах відбувається постійна реставрація та підтримка історичних пам'яток, що позитивно впливає на їх стан та комфортність відвідування для туристів.

Скандинавські країни мають добре розвинену транспортну систему. Один з ключових факторів розвитку транспортної інфраструктури в Скандинавії - це підвищення екологічної свідомості і створення екологічно чистого транспорту. У цьому регіоні стали дуже популярними електричні автомобілі, велосипеди та скутери, а також водні транспортні засоби. Окрім цього, Скандинавські країни мають добре розвинену залізничну та автомобільну мережі, що забезпечує легкий та швидкий доступ до різних місцевостей.

Дослідження комфортності екскурсійної доступності Світової спадщини ЮНЕСКО в Скандинавських країнах показує, що вони забезпечують доступні умови для відвідувачів. Туристичні об'єкти ЮНЕСКО зазвичай розташовані у природних парках, історичних центрах міст або на околицях міст, тому до них можна дістатися зручними транспортними засобами. Ступінь доступності туристичних об'єктів ЮНЕСКО в Скандинавських країнах від міжнародних аеропортів до об’єктів є середньодоступний.

Мистецька спадщина Скандинавії відображає багатство та різноманіття культурних традицій цих країн. Вона включає в себе вигадливі гобелени, захоплюючу музику та інноваційний дизайн, свідченням творчості та винахідливості їхніх народів. Нематеріальна культурна спадщина, така як традиції мови, діалекти, а також унікальні мистецькі вирази, наприклад, традиція саамського співу йойк, зберігається та передається з покоління в покоління, збагачуючи культурний ландшафт регіону. Ця спадщина відображає багатство історії та традицій кожної скандинавської країни і сприяє формуванню їхньої національної ідентичності.

Скандинавська кухня відома своїм багатством смаків, використанням морепродуктів та місцевих інгредієнтів, а також інноваційними підходами до готування, що поєднують традиції з сучасністю. Вибіркове використання місцевих і сезонних продуктів, таких як риба, м'ясо, ягоди та гриби, підкреслює зв'язок із природними ресурсами регіону та підтримку сталого способу життя. Також важливо відзначити вплив видатних шеф-кухарів, які сприяли популяризації скандинавської кухні, роблячи її більш доступною та захопливою для світової аудиторії.

Список використаної літератури:

1. Bergquist, N. W. (1910). Swedish folk dances. New York: The A. S. Barnes Company.
2. Christmas Cheers: What is J-Dag in Denmark? [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: https://www.scandinaviastandard.com/christmas-cheers-what-is-j-dag-in-denmark/.
3. UNESCO World Heritage Convention – Denmark [Електронний ресурс]. – 1992-2023 – Режим доступу до ресурсу: whc.unesco.org/en/statesparties/dk
4. UNESCO World Heritage Convention – Norway [Електронний ресурс]. – 1992-2023 – Режим доступу до ресурсу: whc.unesco.org/en/statesparties/no
5. UNESCO World Heritage Convention – Sweden [Електронний ресурс]. – 1992-2023 – Режим доступу до ресурсу: whc.unesco.org/en/statesparties/se
6. Visit Ukraine today – Вартість життя і ціни у Швеції: оренда квартири, продукти, транспорт [Електронний ресурс]. – 2023 – Режим доступу до ресурсу: visitukraine.today/uk/blog/1099/vartist-zittya-i-cini-u-svecii-orenda-kvartiri-produkti-transport
7. Visit Ukraine today – Вартість життя у Данії: оренда житла, комунальні послуги, витрати на місяць та медицина [Електронний ресурс]. – 2023 – Режим доступу до ресурсу: visitukraine.today/uk/blog/1396/vartist-zittya-u-danii-orenda-zitla-komunalni-poslugi-vitrati-na-misyac-ta-medicina
8. Visit Ukraine today – Вартість життя у Норвегії: оренда квартири, продукти, транспорт та розваги [Електронний ресурс]. – 2023 – Режим доступу до ресурсу: visitukraine.today/uk/blog/1236/vartist-zittya-u-norvegii-orenda-kvartiri-produkti-transport-ta-rozvagi
9. Аеропорти в Данії [Електронний ресурс]. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: tripmydream.ua/flights/airport/denmark

10. Актуальні проблеми країнознавчої науки [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: docplayer.net/70392701-Aktualni-problemi-krayinoznavchoyi-nauki.html
11. Англомовні путівники Томаса Кука про Норвегію URL https://en.wikipedia.org/wiki/Cook%27s_Travellers_Handbooks
12. Безуглий В. В. Історико-культурна спадщина як важлива атракція країн Скандинавії. Науковий вісник Херсонського державного університету. Секція 3 «Географія рекреації та туризму». 2017
13. Всесвітня спадщина ЮНЕСКО в Данії. URL: http://whc.unesco.org/en/statesparties/dk
14. Геотуристичне положення Швеції [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: blogggeogr.blogspot.com/2018/04/Geoturystychne-polojennya-Schweziji.html?m=0
15. Журба І. Є. Мудра Я. А., 2020. Специфіка фінансування та сприяння розвитку туристичної галузі у скандинавських країнах 75 с.
16. І. Л. Полчанінова, М. М. Поколодна - Рекреаційні комплекси [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: https://core.ac.uk/download/186337680.pdf
17. Країни Північної Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrmap.su/uk-g7/843.html
18. Кривонос, Р.А. (2017) Норвегія. In: Північна Європа. Західна Європа. Південна Європа / науковий редактор 1-го тому А.Г. Бульвінський
19. ЛАПЛАНДСЬКІ ШАМАНИ: СПАДКОЄМЦІ ТРАДИЦІЙ І ДУХОВНОСТІ [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://nordictravel.ua/vdohnovlenie/finskaja_laplandija/lapland_shamans.
20. Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція – Основні чинники та сучасний стан розвитку туризму у Швеції [Електронний

ресурс]. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: internationalconference2014.wordpress.com/2015/12/18/963/

21. Офіційний сайт Всесвітньої Ради Подорожей та Туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wttc.org/research/economicdata-search-tool/
22. Офіційний сайт Старистичної організації Норвегії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ssb.no/reiseliv_en
23. Сердюк Я. О. Особливості втілення шведського національного фольклору в скрипкових мініатюрах Аманди Майєр / Ярослава Олександрівна Сердюк // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти / Ярослава Олександрівна Сердюк. – Харків, 2022. – С. 110–126.
24. Скандинавська кухня [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: https://inflotcruises.com/ua/news/view/tradytsiina-kukhnia-norvehii.
25. Туризм у Норвегії – Про критерії віднесення об’єктів до списку світової спадщини ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: uk.wikipedia.org/wiki/Туризм_у_Норвегії
26. УТОПІК – Про критерії віднесення об’єктів до списку світової спадщини ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: pamjatky.org.ua/pro-kriterii-vidnesennya-obyektiv-do-spisku-svitovoï-spadshhini-yunesko

ДОДАТОК А

Таблиця 1.1

Список Світової спадщини ЮНЕСКО Данії

№	Назва та зображення	Опис	Спільно з країнами	Час занесення до списку
1	Рунічні камені в Еллінзі та церква			
		Свідчення епохи переходу скандинавів від язичництва до християнства.	-	1994
2	Собор Роскілле			
		Головний кафедральний собор Данії, усипальниця данських королів. Є яскравим зразком цегляної готики.	-	1995
3	Кронборг			
		Найбільш значущих замків епохи Відродження в Північній Європі. ширина протоки Ересунн між Данією і Швецією становить всього 4 км, що надавало замку важливе військово-стратегічне значення.	-	2000

4	Ваттове море			
	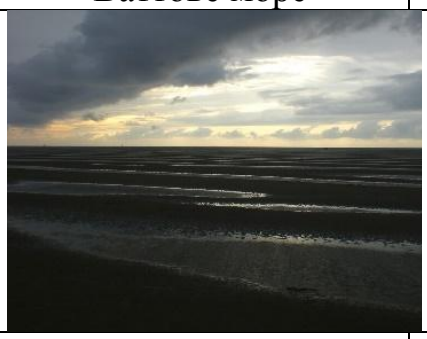	Одна з останніх масштабних природних екосистем припливної зони, в яких природні процеси продовжують функціонувати.	Нідерланди, Німеччина	2009, 2011, 2014
	Стевнс Клінт			
		Білі крейдяні кручі одна з найкращих відкритих меж між крейдовим періодом та палеогеном.	-	2014
6	Крістіансфелд			
		Місто в муніпаліцитет у Південий Данії, найкращий збережений зразкок містобудування та архітектури Моравської церкви.	-	2015
7	Мисливський ландшафт у Північній Зеландії			
		Унікальний культурний ландшафт, мальовничий регіон, що складається з лісів, полів, озер та узбережжя, протягом століть використовувався для полювання данськими королями та знаттю.	-	2015

Табл 1.1 – Складена на основі джерела [3]

ДОДАТОК Б

Таблиця 1.2

Список Світової спадщини ЮНЕСКО Норвегії

№	Назва та зображення	Опис	Спільно з країнами	Час занесення до списку
1	Урнеська ставкірка			
		Найдавніша зі збережених ставкірок (церкв) Норвегії	-	1979
2	Брюгген			
		Старе місто Брюгге, розташоване в західній частині Данії, є одним з найкрасивіших і найкраще збережених середньовічних міст у Європі.	-	1979
3	Шахтарське місто Рерус			
		Протягом століть процвітало завдяки видобутку вугілля. Завдяки своїй добре збереженій архітектурі, шахтарським традиціям та культурному ландшафту Рерус представляє виняткову цінність для світової спадщини.	-	1980

4	Наскельні малюнки в Альті			
		Унікальна колекція доісторичних зображень, малюнки, датовані 8000-1500 роками до н.е., зображують людей, тварин, лодки та інші предмети.	-	1985
5	Вегаеян — архіпелаг Вега			
		Комплекс з 39 островів, недоторканим природними ландшафтами, різноманітністю флори та фауни	-	2004
6	Геодезична дуга Струве			
		Тригонометричні пункти, які використовувалися для визначення форми та розміру Землі в 19 столітті, простягається через 10 країн Європи від Норвегії до Чорного моря.	Україна Білорусь, Естонія, Латвія, росія, Молдова, Фінляндія, Швеція	2005
7	Фіорди Західної Норвегії			
		Регіон, що складається з 11 найбільших і 2 000 менших фіордів.	-	2005
8	Об'єкт промислової спадщини Рюкан-Нотодден			

		Регіон був одним з перших у світі, де широко використовувалася гідроенергетика, і він відіграв важливу роль у розвитку норвезької економіки.	-	2015

Табл 1.2 – Складена на основі джерела [4]

ДОДАТОК В

Таблиця 1.3

Список Світової спадщини ЮНЕСКО Швеції

№	Назва та зображення	Опис	Спільно з країнами	Час занесення до списку
1	Королівська резиденція Дроттнінгхольм			
		Комплексом палацу, театру та саду, однин з найвидатніших зразків данської архітектури та ландшафтного дизайну.	-	1991
2	Бірка і Гувгорден			
		Археологічні пам'ятки, представляють собою залишки важливого торгового центру 9-го століття, який був одним з найважливіших міст Північної Європи в той час.	-	1993
3	Залізоробний завод Енгельсберг			
		Складається з доменних печей, випалювальних печей, житлових будинків та інших будівель, один з найкраще збережених зразків доіндустріальної залізоробної промисловості у світі.	-	1993

4	Наскельні рельєфи в Танумі			
	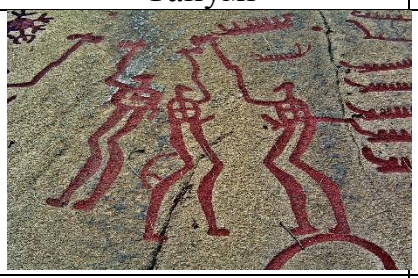	Колекція зображень на кам’яній основі датованих бронзовою добою. Цей комплекс, що складається з понад 30 000 зображень.	-	1994
5	Скугсчюркогорден (Лісовий цвинтар)			
		Спроектований у стилі романтичного націоналізму та зрілого функціоналізму, є одним з найвидатніших зразків ландшафтної архітектури кінця 19 - початку 20 століття.	-	1994
6	Ганзейське місто Вісбю			
		Одне з найкраще збережених ганзейських міст у Європі, з вражаючими мурами, середньовічними вулицями, руїнами церков та житловими будинками.	-	1995
7	Церковне місто Гаммельстад, Лулео			
		424 дерев'яних будинків, що оточують церкву 14 століття.	-	1996
8	Лапонія			
		Гірські пейзажі, ліси, озера та річки, є домом для саамської культури, яка існує вже тисячі років.	-	1996

9	Морський порт Карлскруна			
	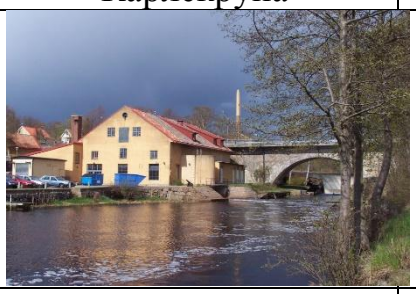	Військово-морський комплекс 17 століття.	-	1998
10	Сільськогоспо-дарський ландшафт Південних Еландів			
		Є свідченням традиційного сільськогосподарського способу життя та його гармонійного співіснування з природою.	-	2000
11	Високий берег			
		Являє собою ділянку узбережжя, що простягається вздовж Ботнічної затоки на північному сході країни.	-	2000
12	Район видобутку Великий Чоппер Монтан у Фалуні			
		Протягом століть був центром шведської гірничодобувної промисловості, є свідченням людської винахідливості та впливу гірничодобувної промисловості на навколишнє середовище.	-	2001

13	Радіостанція Варберг			
		Відіграла важливу роль у розвитку шведського мовлення та залишається популярним джерелом новин, інформації та розваг для людей у всьому світі.	-	2004
14	Геодезична дуга Струве			
		Тригонометричні пункти, які використовувалися для визначення форми та розміру Землі в 19 столітті, простягається через 10 країн Європи від Норвегії до Чорного моря.	Україна Білорусь, Естонія, Латвія, росія, Молдова, Фінляндія, Швеція	2005
15	Декоровані ферми Хельсінгланда			
		Будинки, які були побудовані в 18-19 століттях, відомі своїми вигадливими розписами та різьбленням по дереву, які відображають багатство та процвітання регіону в той час.	-	2012

Табл 1.3 – Складена на основі джерела [5]